

Sabiedriskā viedokļa izpētes rezultāti par diskriminācijas un stereotipu problēmām

Pētījums tika veikts projekta
„Laužam stereotipus – stiprinām toleranci” ietvaros

ar Eiropas Savienības
fundamentālo tiesību un pilsoniskuma programmas
atbalstu

European Commission
Justice

Rīga, 2011

Saturs

1. Ievads	3
2. Etniskās piederības nozīme saskarsmē	5
3. Etniskās piederības nozīme dažādās demogrāfiskajās grupās	11
4. Respondentu priekšstats par sevi un sabiedrību	14
5. Nacionālās minoritātes	24
6. Imigrācija	28
7. Stereotipi attiecībā uz dažādām tautībām	33
8. Nobeigums	38

1. Ievads

Šis pētījums tika veikts projekta „Laužam stereotipus – stiprinām toleranci” ietvaros. Projekts tiek veikts ar biedrību „Kultūra. Iecietība. Draudzība.” (Latvija), „Klaipēdas multikulturālais centrs” (Lietuva) un „Vitatiim” (Igaunija) spēkiem. Projektu finansē Eiropas Savienības fundamentālo tiesību un pilsoniskuma programma.

European Commission
Justice

1.1. Pētījuma mērķi

- Savākt informāciju un iegūt priekšstatu par esošo situāciju sakarā ar rasistiskiem un etniskiem aizspriedumiem jaunatnei Baltijas valstīs, par viņu attieksmi pret minoritātēm, imigrantiem, dažādu etnisko grupu pārstāvjiem.
- Izanalizēt rasistisku u etnisko aizspriedumu sekas – kāda veida viedokļus un attiecības pavada rasistiski aizspriedumi.

1.2. Tehniskā informācija

- Aptaujas laiks: 2011. gada 1. aprīlis – 31. maijs.
- Aptaujas metode: aptauja internetā četrās valodās (latviešu, lietuviešu, igauņu un krievu).
- Tika aizpildītas 935 anketas, no kurām 811 bija derīgas pēc datu struktūras pārbaudes.
- No kopējā respondentu skaita – 380 respondenti ir no Latvijas, 170 ir no Lietuvas, 147 no Igaunijas un 114 anketas, kuru autoru valsts piederību neizdevās noskaidrot.
- No kopējā respondentu skaita 238 cilvēki pārstāvēja nacionālās minoritātes, 449 – nacionālo vairākumu attiecīgajā valstī.
- Vidējais respondentu vecums ir 25,4 gadi.
- 350 respondenti ir sievietes, 304 – vīrieši un 150 respondenti atteicās nosaukt savu dzimumu.
- 122 respondenti ir latvieši, 76 – lietuvieši, 84 – igauņi, 281 – krievi, 23 – ukraiņi, 21 – baltkrievi, 19 – poļi, 25 – ebreji un 160 respondenti atteicās nosaukt savu tautību.

1.3. Aplūkojamie jautājumi

Pētījuma gaitā tika aplūkots šāds jautājumu loks:

- Cilvēka etniskās piederības nozīme saskarsmē, laulībā, aizspriedumaina attieksme (diskriminācija), kas sakņojas nacionālos jautājumos.
- Etniskās piederības nozīmība respondentiem atkarībā no viņu vecuma, dzimuma, izglītības līmeņa, sociālās izcelsmes, tautības, viņu vecāku tautības.
- Respondentu priekšstats par sevi un sabiedrību: būtiskākie faktori dzīvē, faktori, kas var kļūt par draudiem valstij, aizspriedumaina attieksme, kas sakņojas etniskos jautājumos.
- Nacionālās minoritātes un to perspektīvas no respondentu viedokļa, kā arī respondentu informētība par organizācijām, kurās var griezties diskriminācijas izpausmes gadījumos.
- Imigrācija un imigranti, respondentu attieksme pret imigrantiem.
- Stereotipi attiecībā uz dažādām tautībām (tradicionāli stereotipi un to atkarība no respondentu vecuma, dzimuma, izglītības līmeņa, sociālās izcelsmes un tautības).

Pētījuma gaitā mēs centāties noskaidrot, cik nozīmīga respondentiem ir cilvēku etniskā piederība, ar kuriem viņi komunicē, un kā etniskās piederības nozīmības līmenis ietekmē viņu attieksmi pret minoritātēm un imigrantiem, stereotipus u.c.

1.4. Piezīmes

Neskatoties uz to, ka aptauja internetā daudzās ziņās ir ērta un relatīvi lēta izpētes metode, tomēr tai ir vairāki nopietni trūkumi:

- Nav iespējams kontrolēt izlasi
- Izlase interneta aptaujā parasti sastāv no indivīdiem ar augstāku motivāciju un specifiskām interesēm. Pats par sevi saprotams, ka no izlases tiek izslēgti tie, kas nelieto internetu.

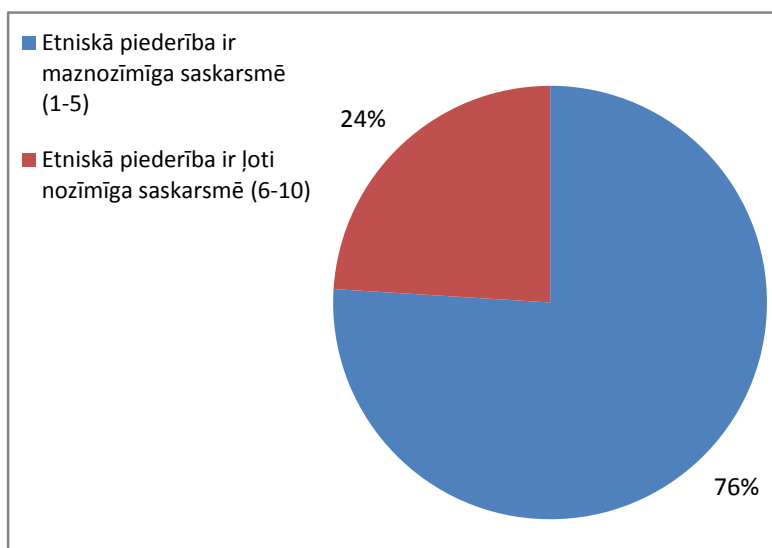
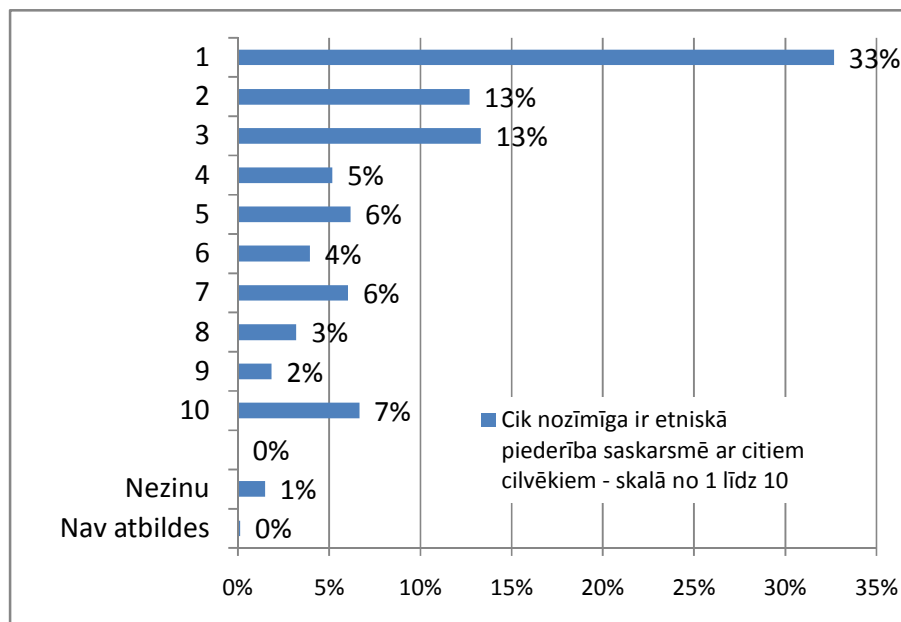
Rezultātā ir diezgan grūti noteikt, cik lielā mērā pētījuma rezultāti atspoguļo reālu viedokļu atšķirību sabiedrībā.

Tomēr šī pētījuma mērķis nav noteikt rasistisku un nacionālistisku uzskatu precīzu izplatības līmeni sabiedrībā. Tā mērķis ir iegūt priekšstatu par problemātiskākajiem sabiedriskā viedokļa punktiem par šīm tēmām, sniegt jaunatnei iespēju aplūkot savu (kaut arī nedaudz sagrozītu) portretu.

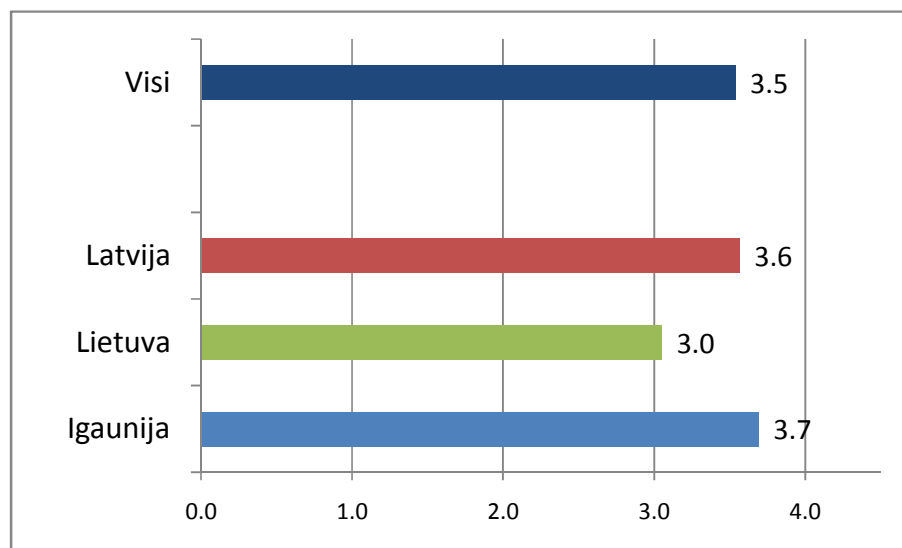
Starpgrupu analīzē jāpievērš uzmanība ne tikai augsti novērtētām atbildēm, bet arī tām, kas visvairāk atšķiras starp grupām. Jo tieši atšķirības ir grupu identitātes pamats.

2. Etniskās piederības nozīme saskarsmē

2.1. Etniskās piederības nozīme

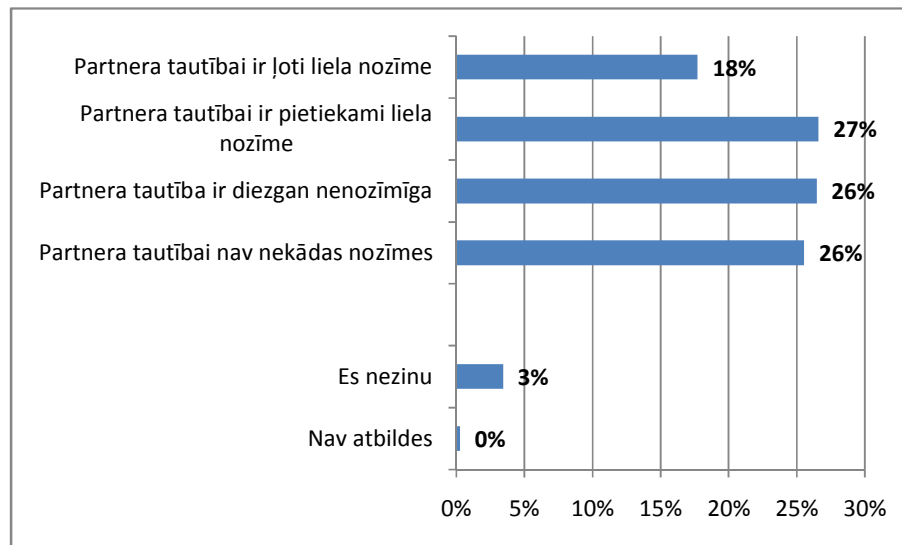

2.2. Etniskās piederības nozīme pa valstīm

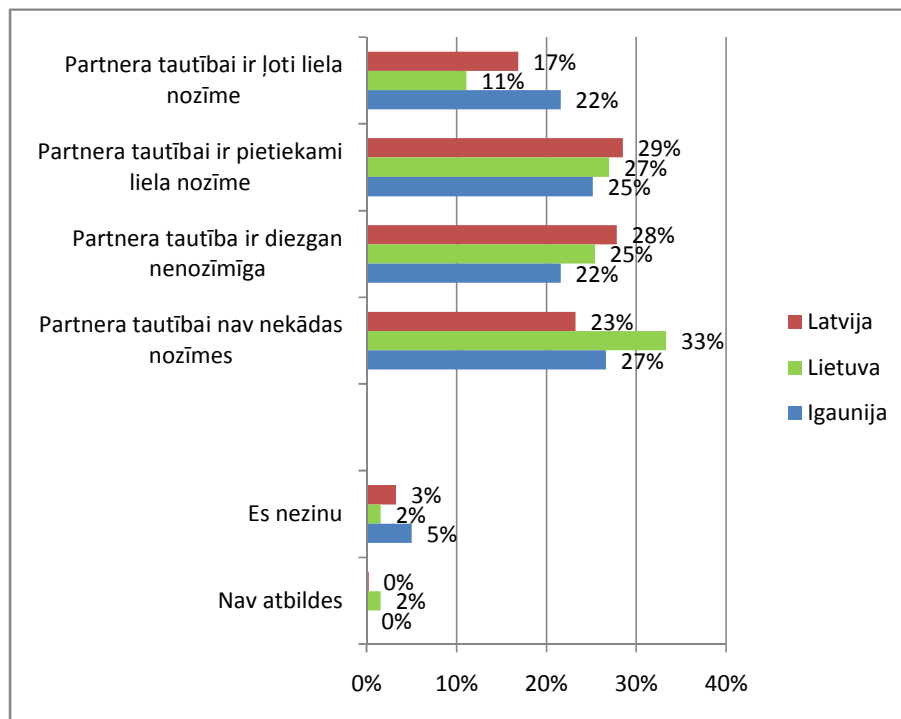

2.3. Ģimenes partnera etniskās piederības nozīmība

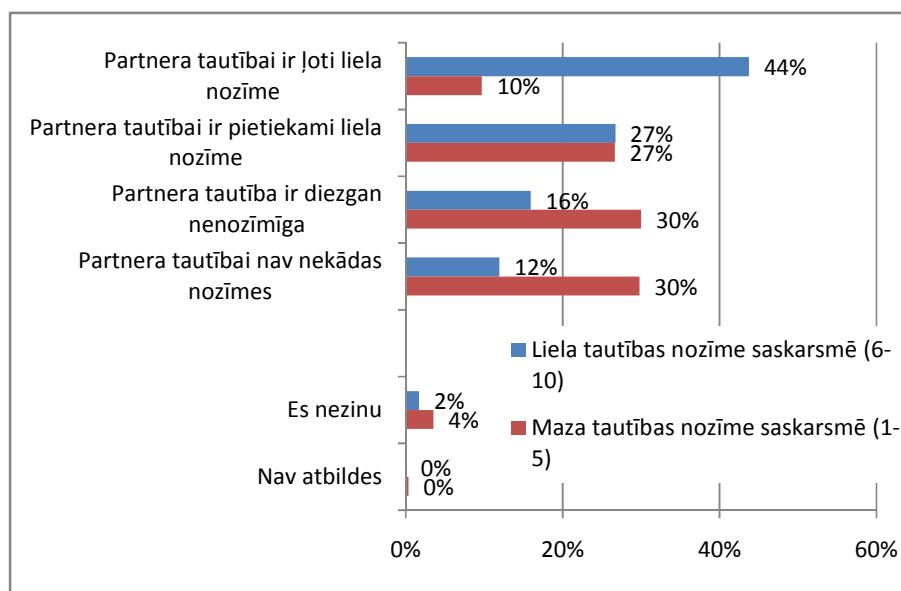
Jautājums: Vai Jums ir nozīmīga partnera etniskā piederība, ar kuru Jūs veidojat ģimeni?

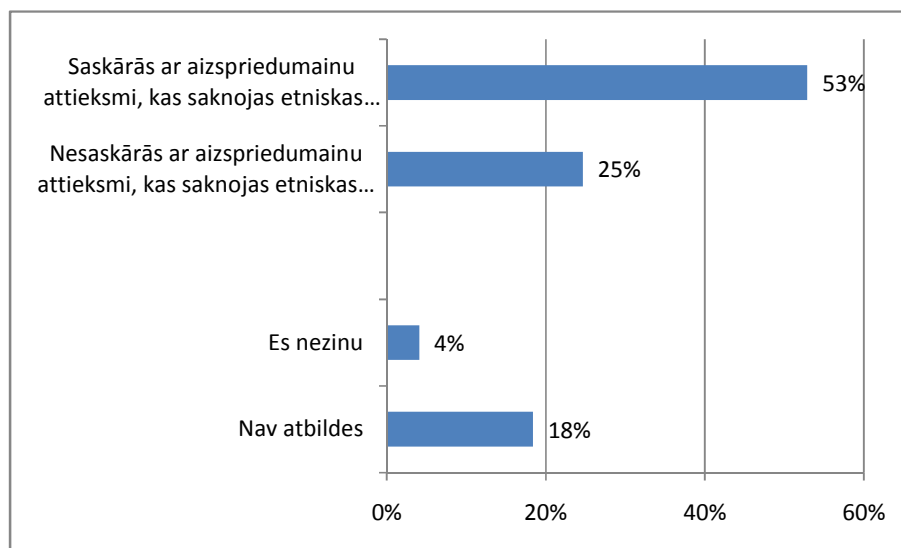
2.4. Ģimenes partnera etniskās piederības nozīmība Baltijas valstīs

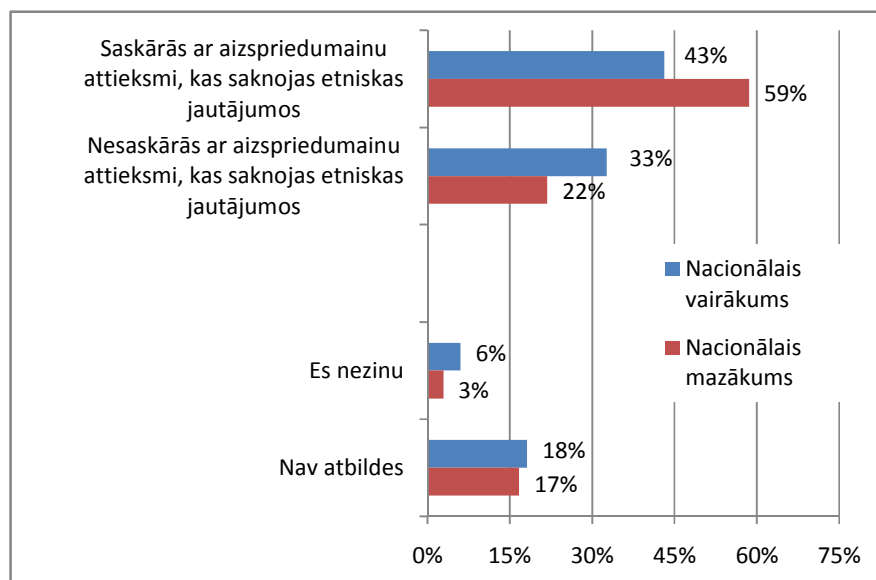
2.5. Ģimenes partnera etniskās piederības nozīmība grupai, kurai etniskā piederība ir ļoti nozīmīga, un grupai, kurai etniskā piederība ir maznozīmīga

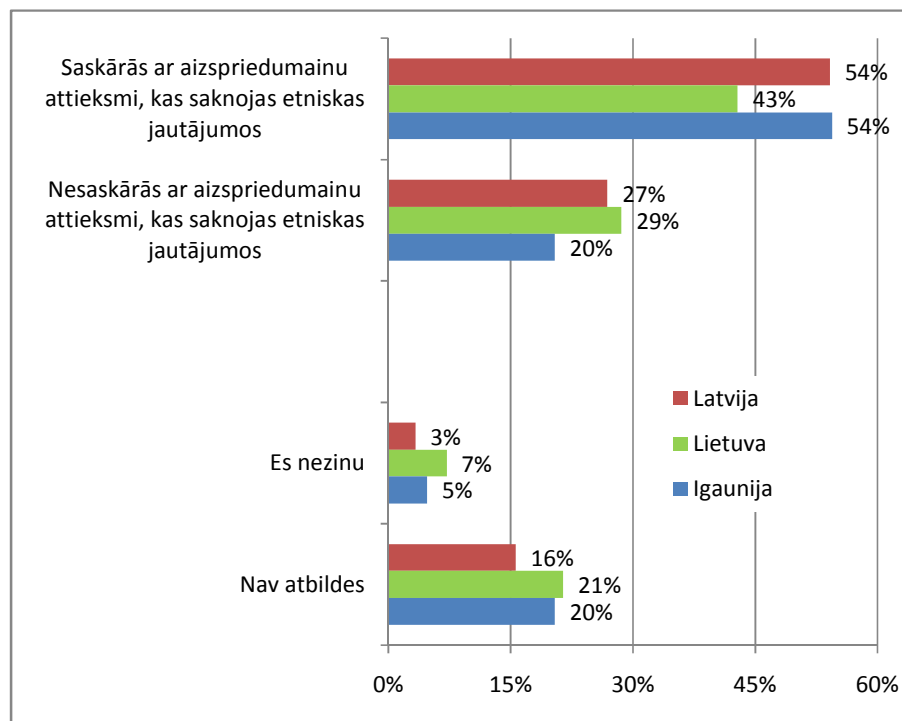
2.6. Aizspriedumainas attieksmes pieredze, kas sakņojas etniskos jautājumos

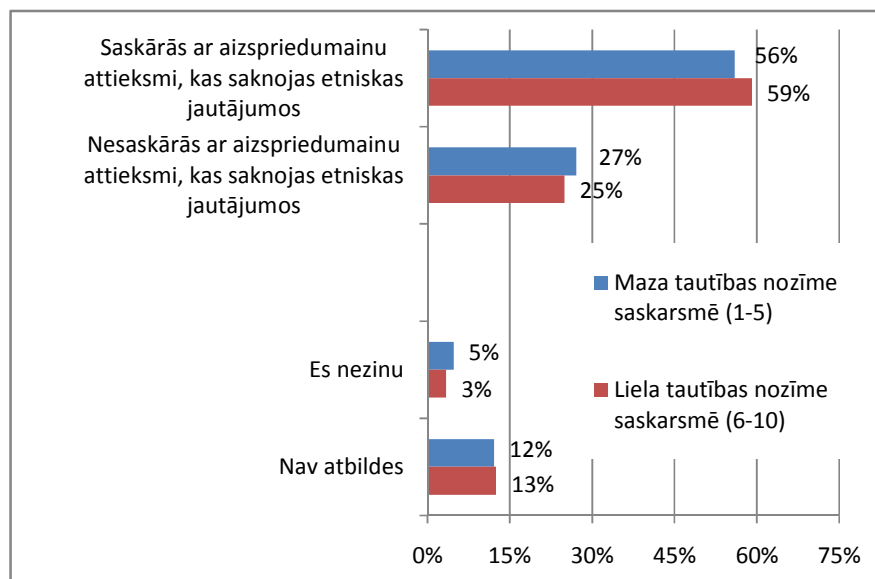
2.7. Aizspriedumainas attieksmes pieredze, kas sakņojas etniskos jautājumos, nacionālajam vairākumam/mazākumam

2.8. Aizspriedumainas attieksmes pieredze, kas sakņojas etniskos jautājumos, Baltijas valstīs

2.9. Aizspriedumainas attieksmes pieredze, kas sakņojas etniskos jautājumos, grupai, kurai etniskā piederība ir ļoti nozīmīga, un grupai, kurai etniskā piederība ir maznozīmīga

2.10. Secinājumi

1. Tikai 24% respondentu uzskata etnisko piederību par nozīmīgu faktoru saskarsmē ar citiem cilvēkiem. Tomēr ģimenes partnera etniskā piederība ir nozīmīga 45% respondentu.

2. Etniskās piederības nozīme ir lielāka Latvijā un Igaunijā un mazāka Lietuvā.

3. Ģimenes partnera etniskās piederības nozīme ir lielāka Igaunijā un Latvijā. Igaunijā respondenti biežāk izvēlas radikālākas atbildes (ļoti liela nozīme/nekādas nozīmes), toties Latvijā biežāk izvēlas mazāk radikālas atbildes.

4. 27% respondentu no grupas, kurai etniskā piederība ir maznozīmīga, ģimenes partnera etniskā piederība ir pietiekami nozīmīga un 10% tā ir ļoti nozīmīga.

Tas var nozīmēt, ka „etniskās piederības nozīme *saskarsmē* ar cilvēkiem” paredz tikai saskarsmi ar mazpazīstamiem cilvēkiem. Tādējādi pastāv dubultais standarts: viens ģimenes partnera izvēlē, kur etniskai piederībai ir lielāka nozīme, bet cits ārpus ģimenes, kur etniskai piederībai ir mazāka nozīme.

No citas puses, var teikt, ka pastāv sociāli atzīts apgalvojums par etniskās piederības mazu nozīmību un konkrētāka prakse, kas ir pretrunā ar šo atbildi.

5. 53% respondentu saskārās ar aizspriedumainu attieksmi, kas sakņojas etniskos jautājumos. Tik plaša šīs pieredzes izplatība liecina par to, ka atbilde daļai no 76% respondentu, kas norādīja, ka etniskā piederība viņiem nespēlē būtisku lomu saskarsmē, visdrīzāk nesakrīt ar realitāti.

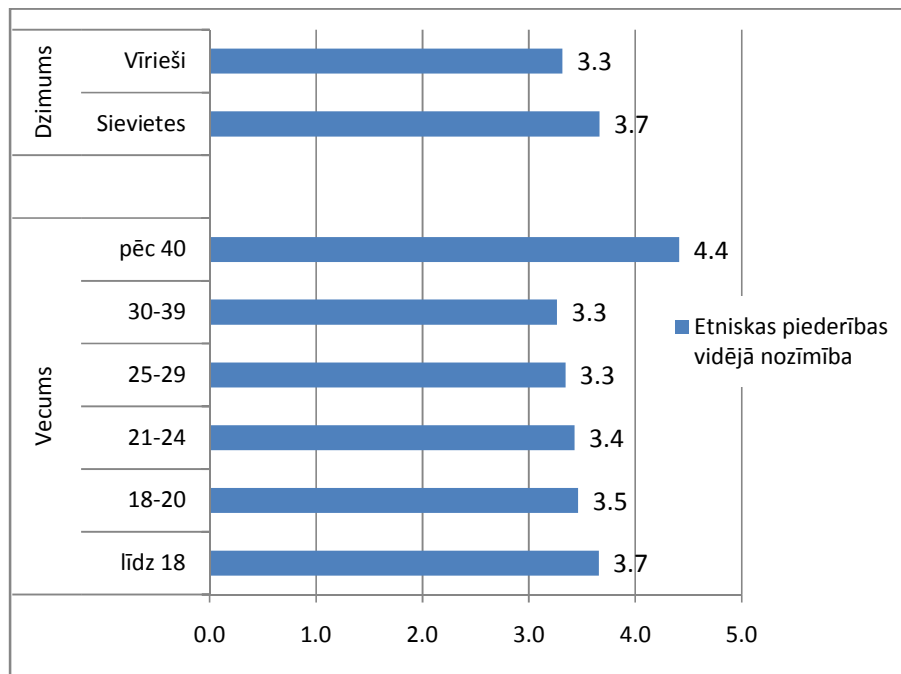
6. Nav brīnums, ka nacionālās minoritātes arvien biežāk saskaras ar aizspriedumainu attieksmi (59% respondentu no nacionālo minoritāšu grupas). Tomēr tas fakts, ka nacionālā vairākuma pārstāvji arī saskārās ar aizspriedumainu attieksmi, kas sakņojas etniskos jautājumos, liecina par to, ka tautības jautājums diezgan bieži tiek aktualizēts abu grupu pārstāvjiem un ka nacionālās minoritātes pārstāvji diezgan bieži izrāda aizspriedumainu attieksmi.

7. Ar aizspriedumainu attieksmi, kas sakņojas etniskos jautājumos, biežāk saskārās respondenti no Latvijas un Igaunijas.

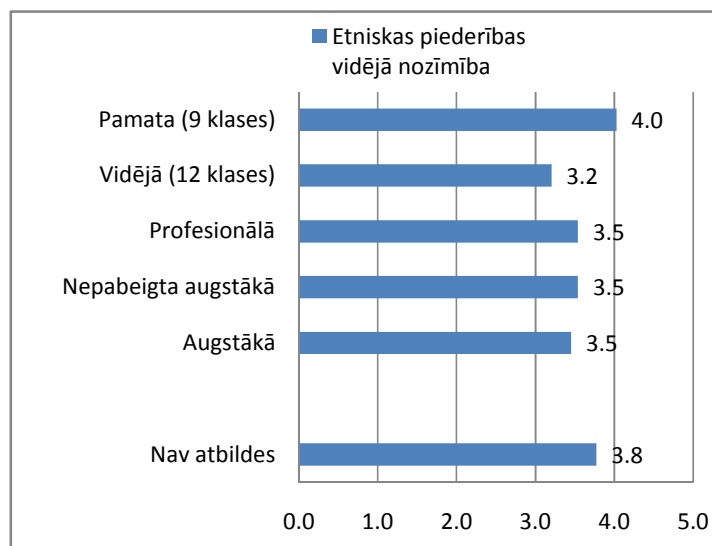
8. Daļa respondentu, kas sastapās ar aizspriedumainu attieksmi, kas sakņojas etniskos jautājumos, neatšķiras starp grupām, kurām etniskā piederība ir ļoti svarīga un maznozīmīga. Tas nozīmē, ka pārlicība par etniskās piederības nozīmību nepamatojas uz aizspriedumainas attieksmes pieredzes.

3. Etniskās piederības nozīme dažādās demogrāfiskajās grupās

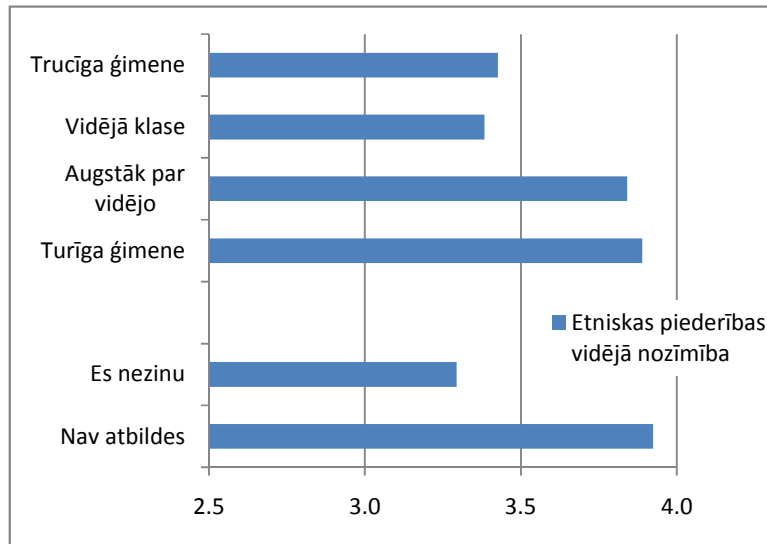
3.1. Dzimums un vecums

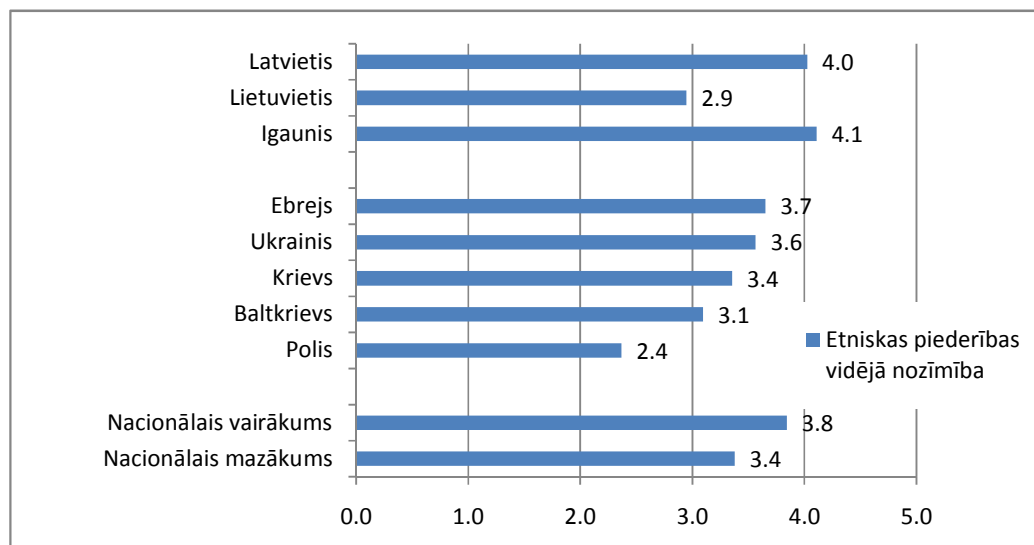
3.2. Izglītības līmenis

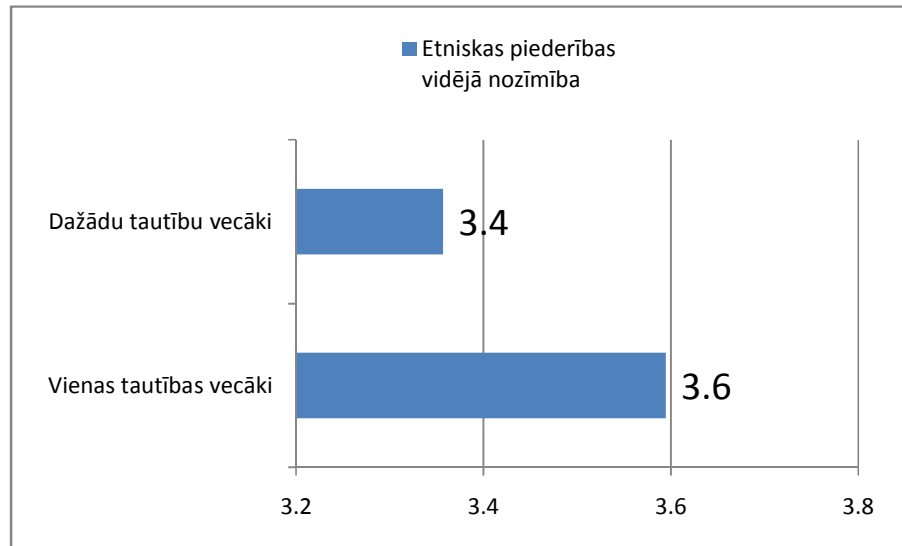
3.3. Sociālā izcelsme

3.4. Etniskās grupas

3.5. Vienas un dažādu tautību vecāki

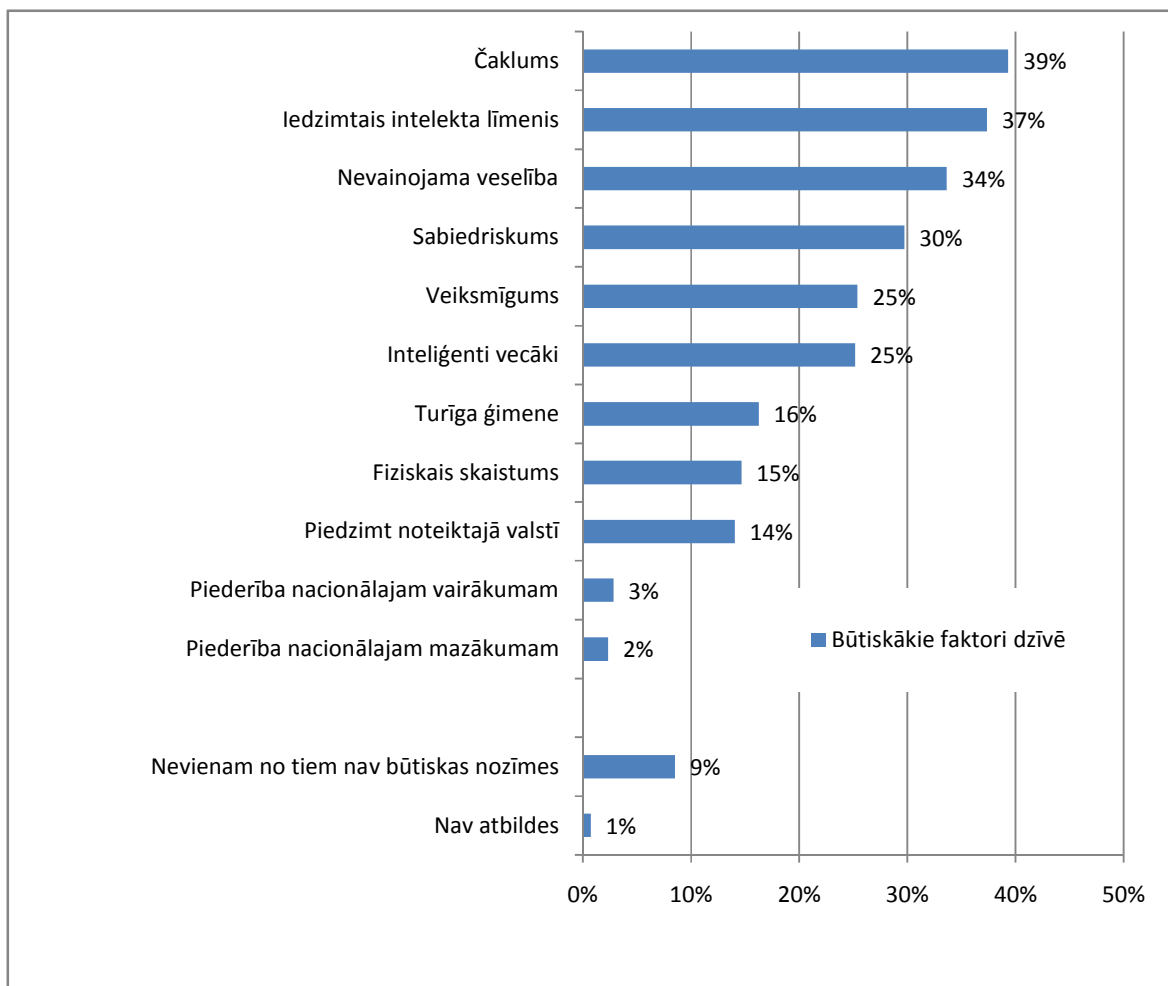

3.6. Secinājumi

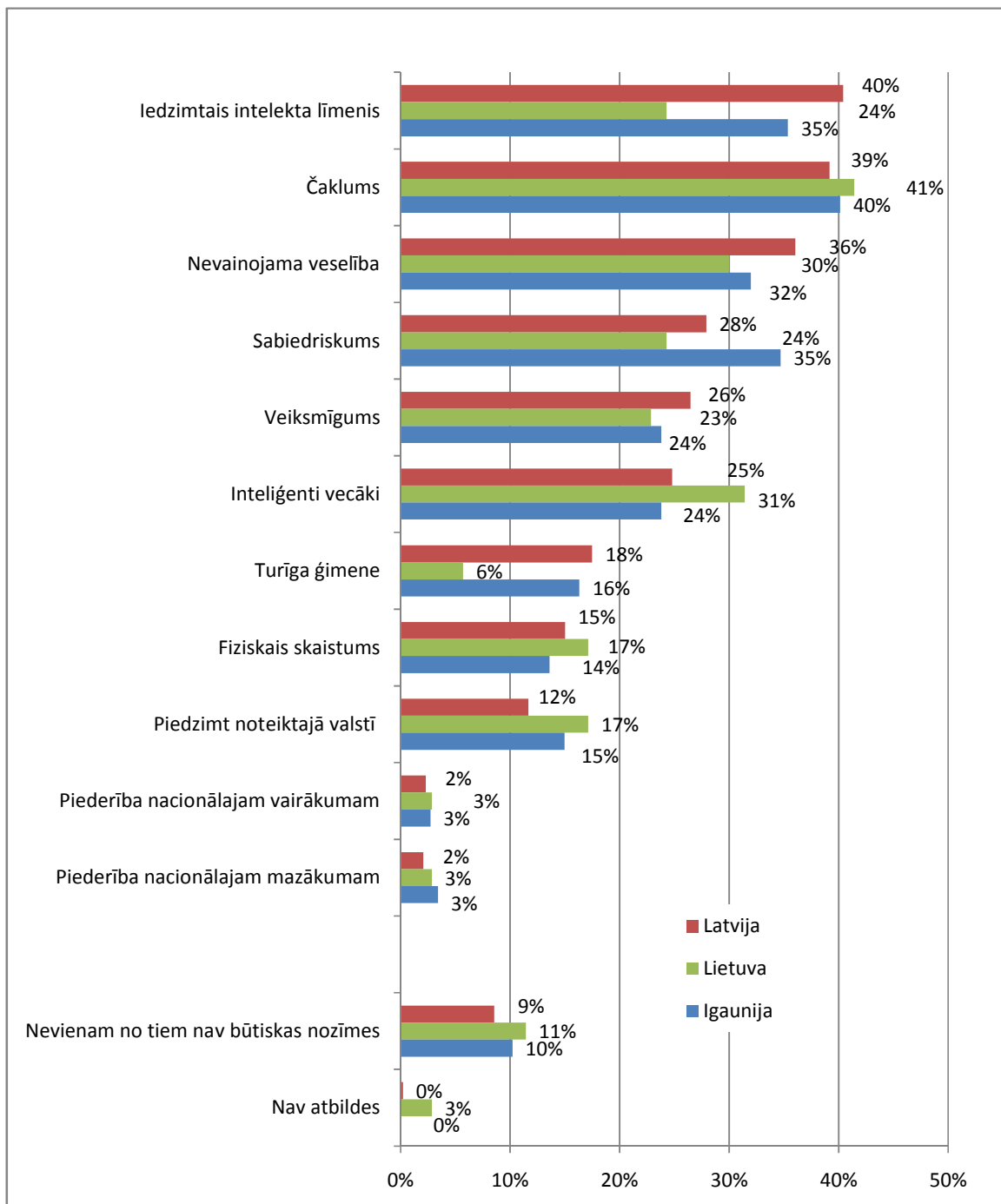
1. Etniskā piederība ir svarīgāka sievietēm vairāk nekā vīriešiem.
2. Acīmredzami etniskās piederības nozīme mazinās ar vecumu (var domāt, ka lielāka etniskās piederības nozīme grupā „pēc 40” ir apšaubāma un ir saistīta ar interneta aptaujai raksturīgajām izlases problēmām).
3. Etniskās piederības nozīme ir svarīgāka respondentiem ar vidējo izglītību, kā arī tiem respondentiem, kas atteicās norādīt savu izglītības līmeni.
4. Etniskās piederības nozīme ir lielāka turīgākās ģimenēs.
5. Etniskā piederība ir nozīmīgāka latviešiem un igauņiem, bet vismazāk svarīga lietuviešiem un poļiem.
6. Etniskā piederība ir nozīmīgāka nacionālajam vairākumam.
7. Etniskā piederība ir nozīmīgāka respondentiem no ģimenēm, kur ir vienas tautības vecāki.

4. Respondentu priekšstati par sevi un sabiedrību

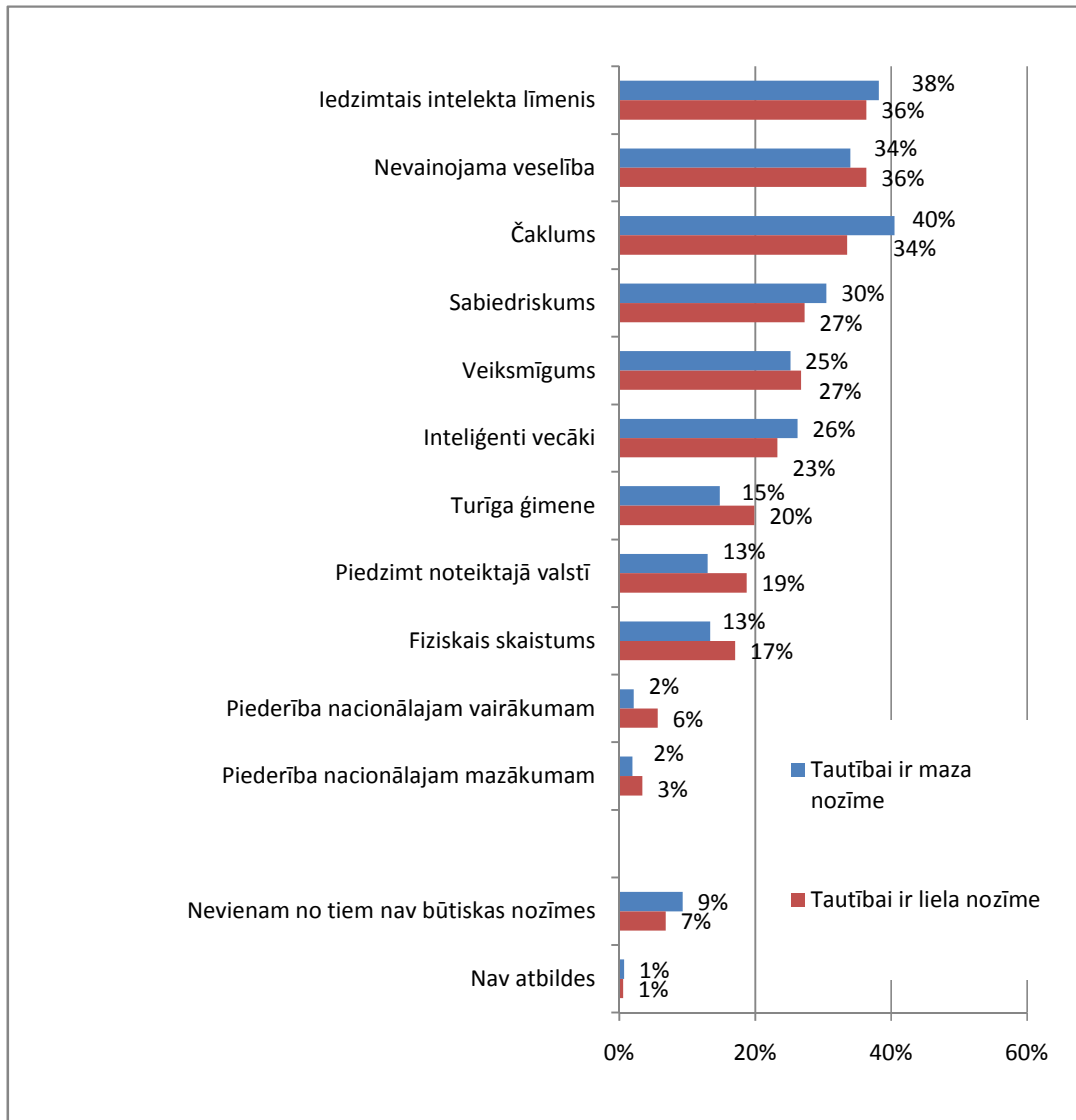
4.1. Faktori, kas ir būtiskākie dzīvē

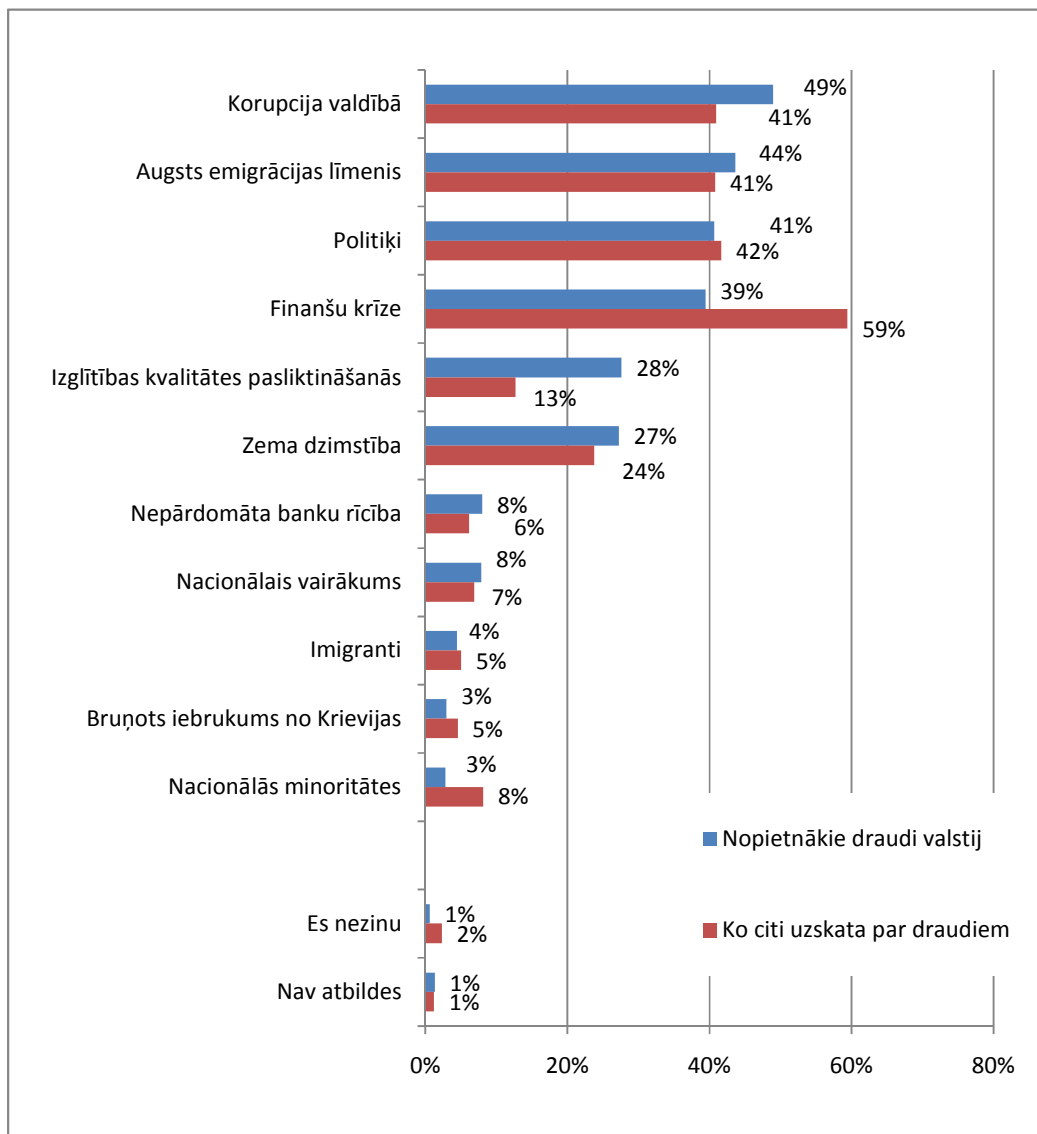
4.2. Faktori, kas ir būtiskākie dzīvei Baltijas valstīs

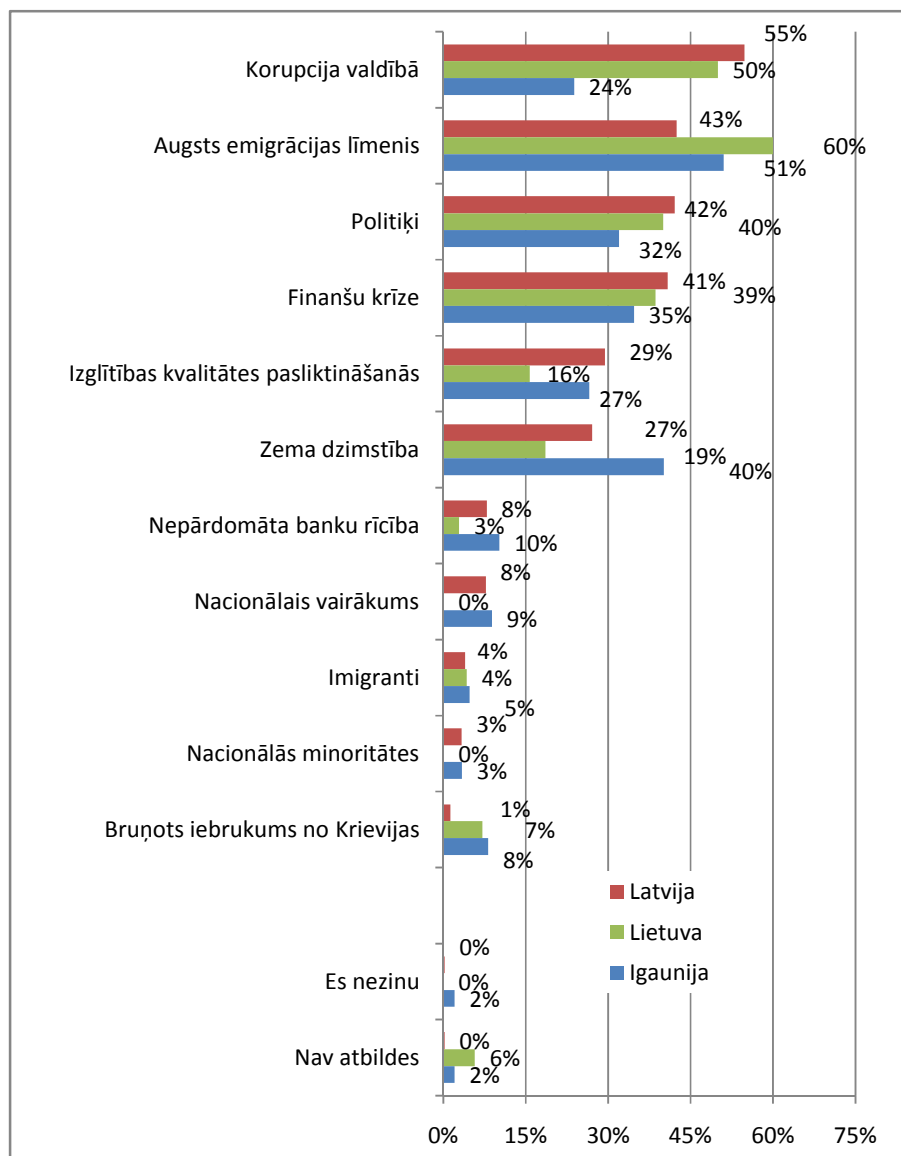
4.3. Faktori, kas ir būtiskākie grupai, kurai etniskā piederība ir ļoti nozīmīga, un grupai, kurai etniskā piederība ir maznozīmīga

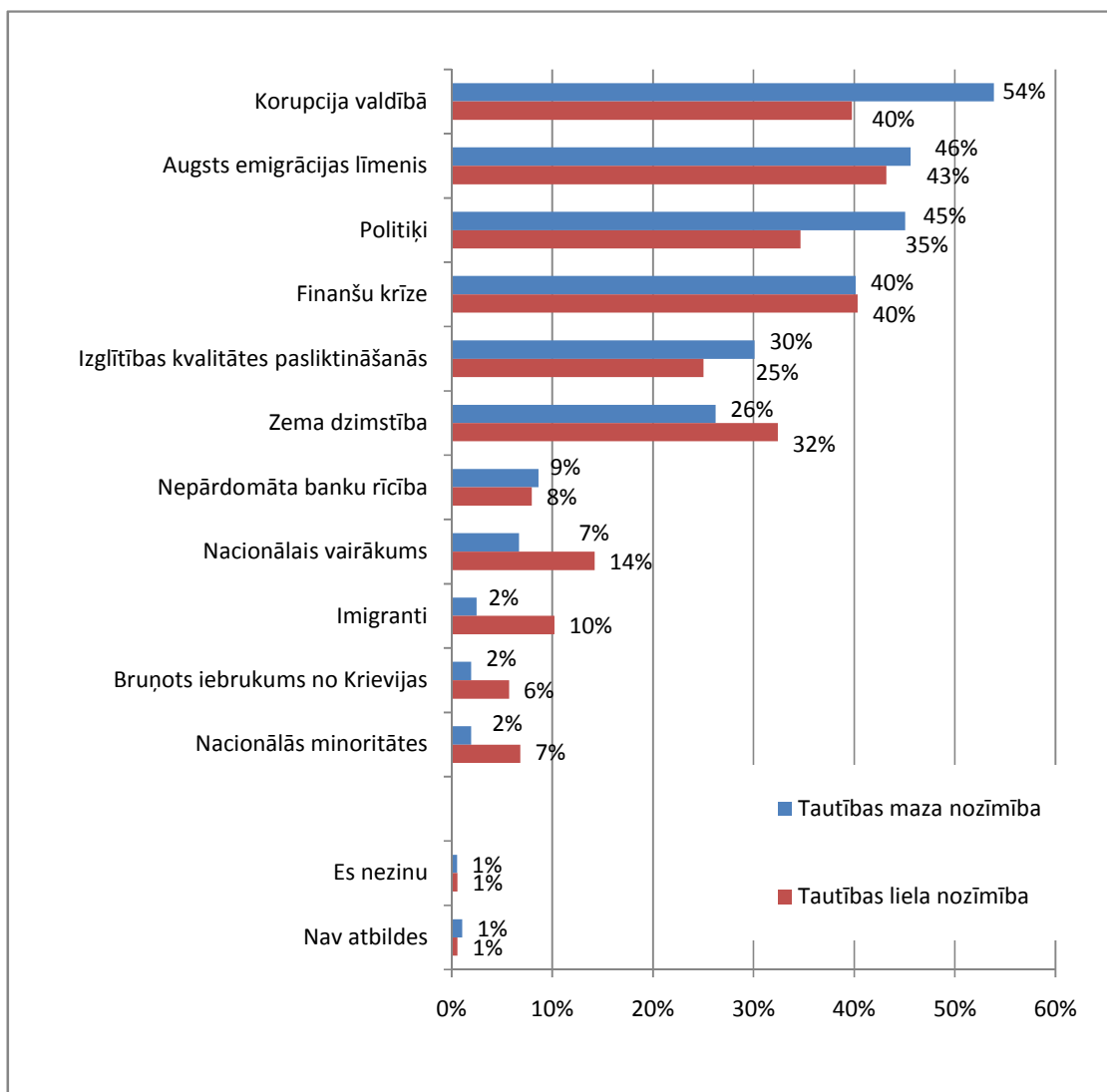
4.4. Faktoru uztvere, kas var būt draudīgi valstij

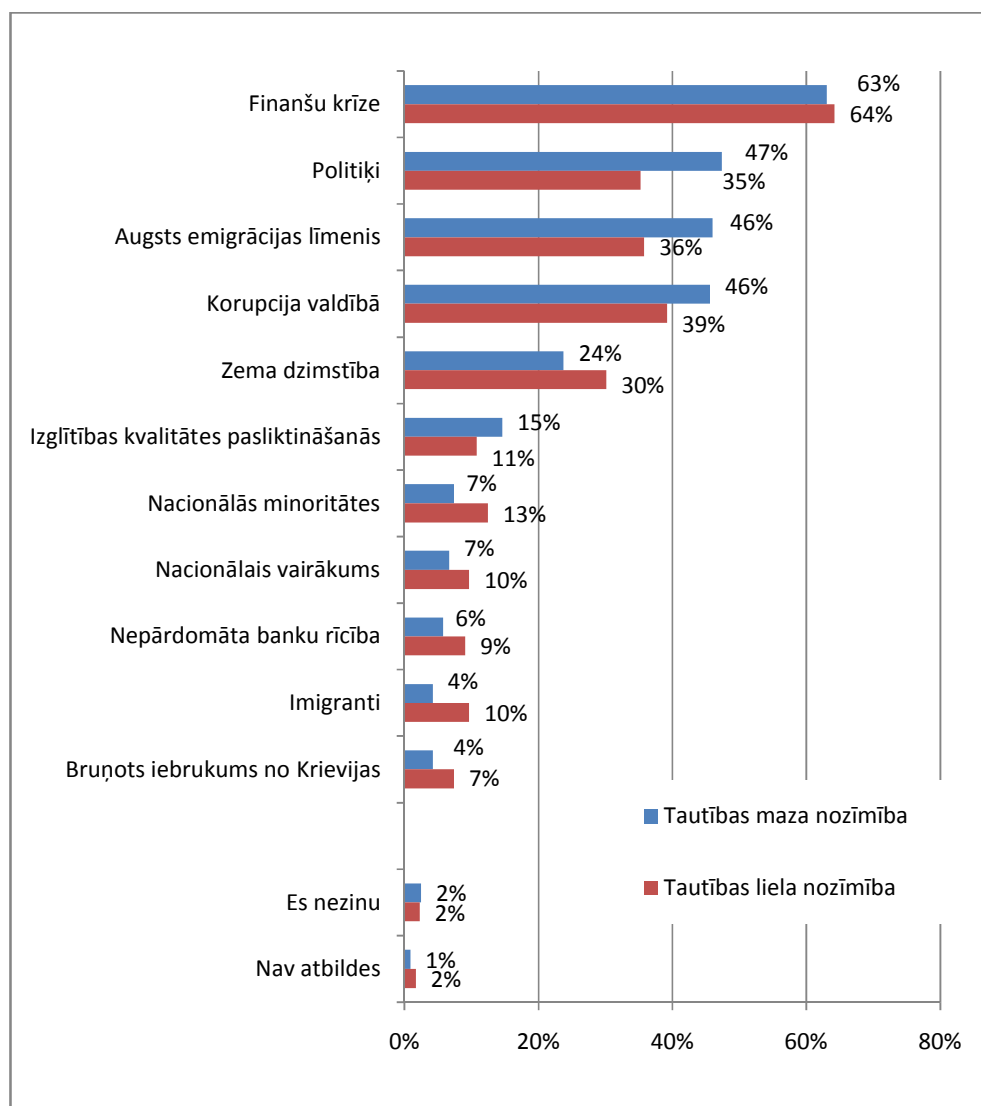
4.5. Faktoru uztvere, kas varētu būt draudīgi valstij Baltijas valstīs

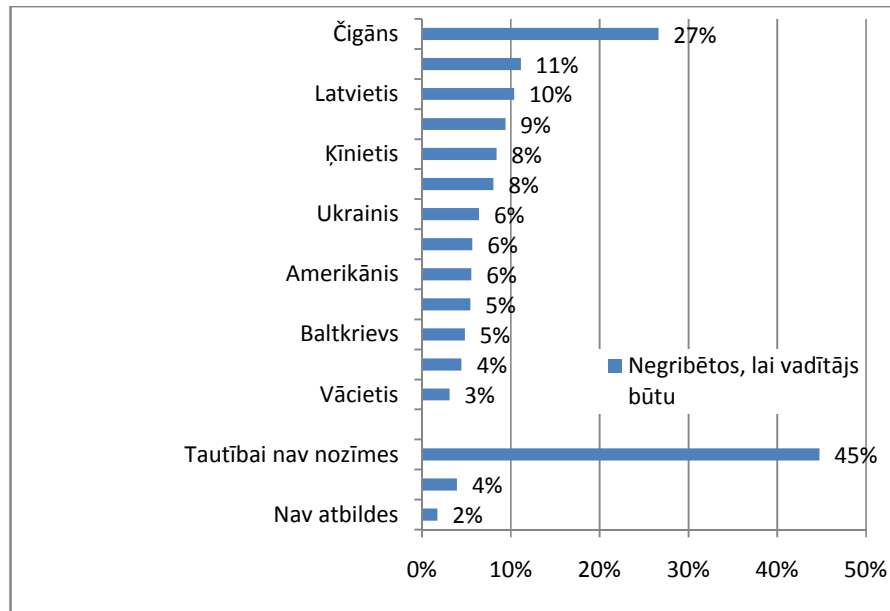
4.6. Faktoru uztvere, kas varētu būt draudīgi valstij grupai, kurai etniskā piederība ir ļoti nozīmīga, un grupai, kurai etniskā piederība ir maznozīmīga

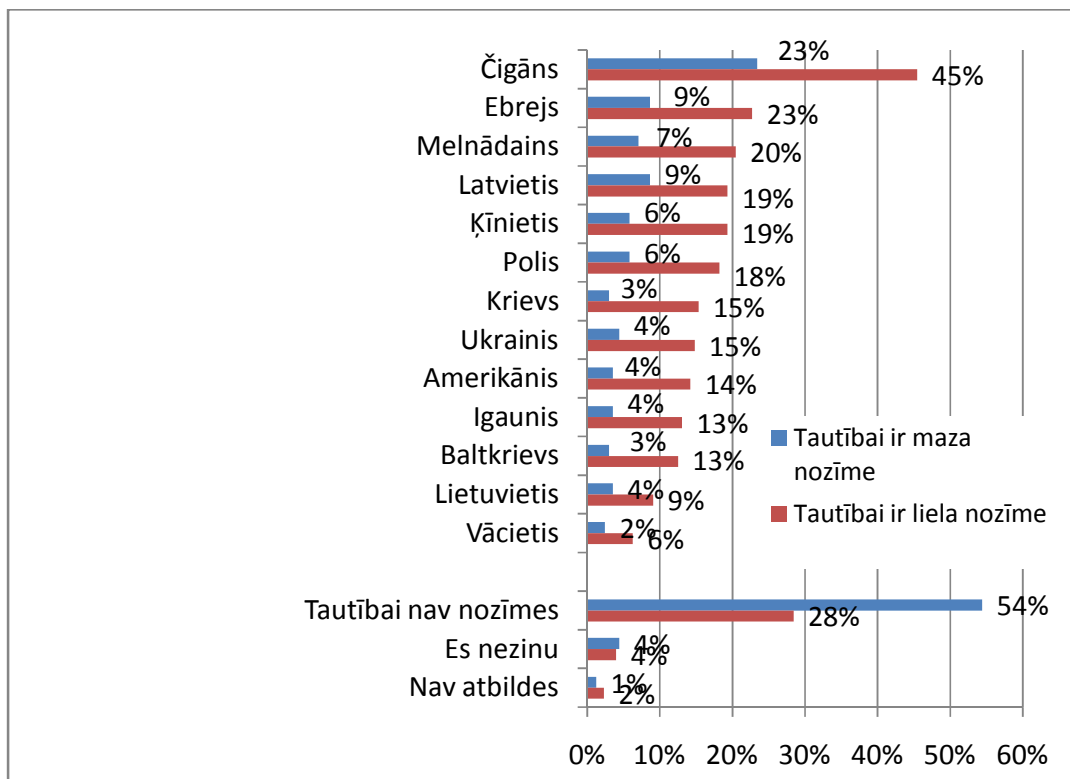
4.7. Ko citi cilvēki varētu uzskatīt kā draudu faktorus grupā, kurai etniskā piederība ir nozīmīga, un grupā, kurai etniskā piederība ir maznozīmīga

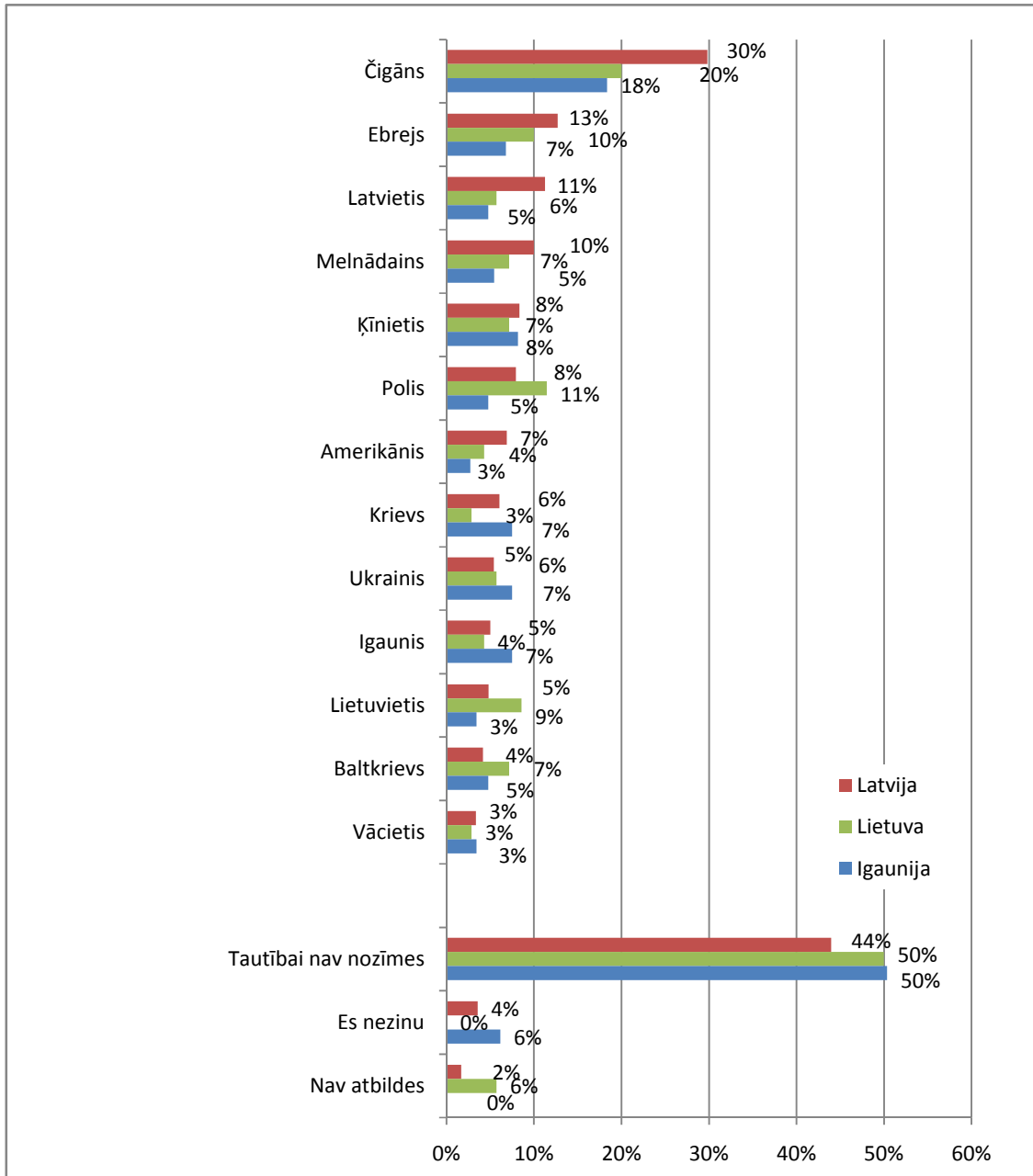
4.8. Aizspriedumaina attieksme, kas sakņojas etniskos jautājumos, darbā

4.9. Aizspriedumaina attieksme, kas sakņojas etniskos jautājumos, grupai, kurai etniskā piederība ir ļoti nozīmīga, un grupai, kurai etniskā piederība ir maznozīmīga

4.10. Aizspriedumaina attieksme, kas sakņojas etniskos jautājumos, darbā Baltijas valstīs

4.11. Secinājumi

1. Čaklums, intelekts un veselība ir noteicošākie faktori respondentu dzīvē, bet turīga ģimene, skaistums un nacionālā piederība ir maznoteicošie faktori. Kopumā var domāt, ka faktori, kas raksturo cilvēka spēju konkurēt darba tirgū un attīstīties, tiek novērtēti augstāk nekā faktori, kas nosaka viņa starta pozīciju.

2. Piederības faktors nacionālajam vairākumam vai mazākumam ļoti reti bija novērojams starp trim būtiskākajiem faktoriem.

3. Respondentiem Latvijā ir svarīgāki intelekts u veselība. Respondentiem no Lietuvas - inteligēnti vecāki. Respondentiem no Igaunijas - sabiedriskums.

4. Respondenti, kuriem etniskā piederība ir ļoti svarīga, izšķir ārējos faktorus: turīgu ģimēni, piederību noteiktajai tautībai un fizisko skaistumu.

Respondenti, kuriem etniskā piederība ir maznozīmīga, izšķir iekšējos faktorus: intelektu, čaklumu un sabiedriskumu.

5. Korumpēta valdība, augsts emigrācijas līmenis, politiķi un finanšu krīze tiek uzskatīti par nopietnākajiem draudiem valstij.

Kopumā citu viedokļa uztvere šajā jautājumā ir adekvāta (t.i., tā atbilst reālai ainai). Salīdzinot faktorus, kurus respondenti norādīja kā draudus no sava vārda, un faktorus, kurus, viņuprāt, citi cilvēki var aplūkot kā draudus, var redzēt, ka finanšu krīzei tiek piešķirta ļoti liela nozīme, bet, piemēram, izglītības kvalitātes pasliktināšanās netiek vērtēta tik nozīmīgi.

6. Respondenti no Latvijas kā nopietnus draudus uztver korupciju valdībā. Respondenti no Lietuvas tā uztver augstu emigrācijas līmeni. Respondenti no Igaunijas – zemu dzimstību.

7. Respondentiem, kuriem etniskā piederība ir maznozīmīga, korupcija valdībā ir visnopietnākie draudi. Respondentiem, kuriem etniskā piederība ir ļoti nozīmīga, lielāki draudi ir zema dzimstība, nacionālais vairākums un imigranti.

Tādējādi, no to cilvēku viedokļa, kuriem etniskā piederība ir maznozīmīga, lielākie draudi ir pārvaldības problēmas, bet no to cilvēku viedokļa, kuriem etniskā piederība ir ļoti nozīmīga, lielie draudi ir demogrāfiskās problēmas.

8. Grupa, kurai etniskā piederība ir maznozīmīga, uzskata, ka citi cilvēki var uzskatīt par faktoriem, kas apdraud valsti, politiķus, emigrāciju un korupciju, bet grupa, kurai etniskā piederība ir ļoti nozīmīga, par būtiskākāiem izskata citus faktorus.

9. 45% respondentu neuzskata sava vadītāja tautību par svarīgu faktoru. Tomēr, ja mēs salīdzināsim šo ciparu ar 76% to respondentu, kas norādīja, ka tautībai nav lielas nozīmes saskarsmē, mēs atradīsim 31% cilvēku, kuriem vienkārša saskarsme (iespējams, saskarsme ar mazpazīstamiem cilvēkiem) neieklāj sevī darba attiecības.

27% respondentu norādīja, ka nevēlētos, lai viņu vadītājs būtu čigāns, kas ir gandrīz trīs reizēs vairāk nekā nākamā etniskā grupa (ebrejs – 11%).

9% respondentu nevēlas, lai viņu vadītājs būtu melnādainšs cilvēks, kas ir ceturtais rezultāts pēc čigāniem, ebrejiem un latviešiem. Tādējādi, klasiskais rasisms ir kaut arī ne pati nopietnākā, tomēr problēma Baltijas valstīs.

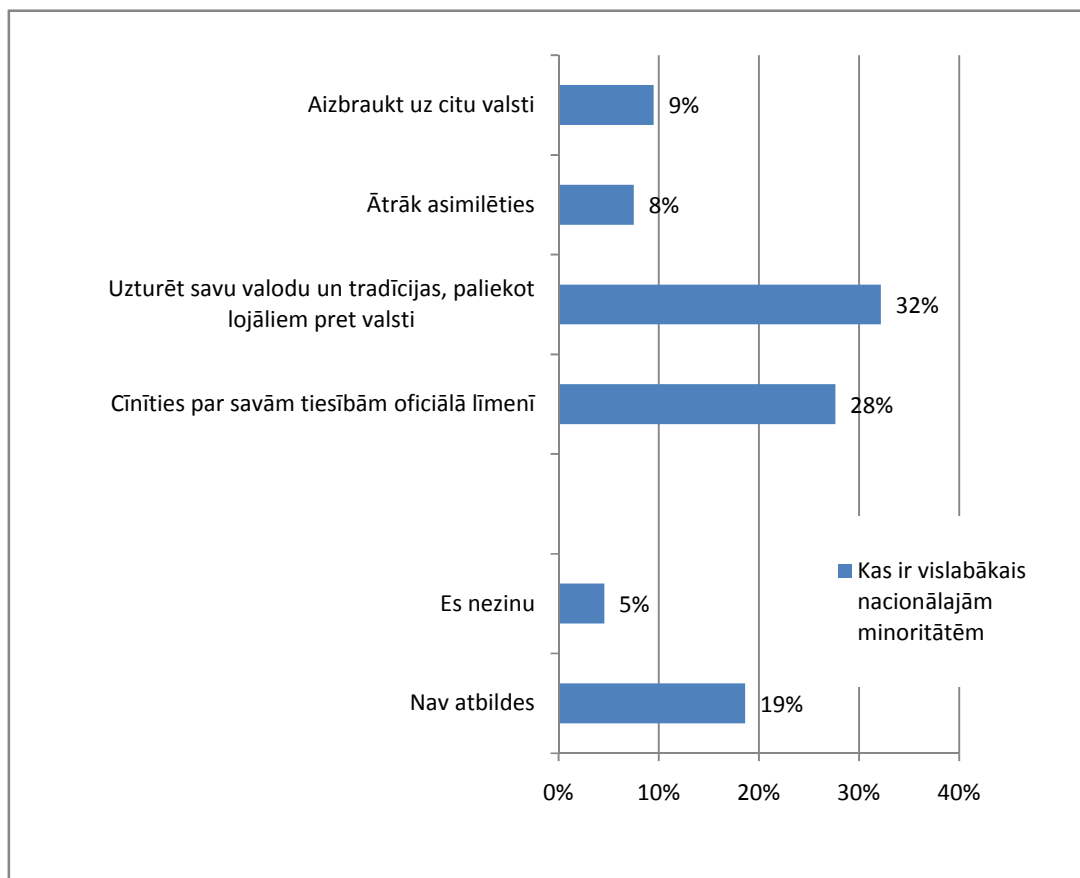
10. Latvijas respondenti izrāda lielāku neiecietību pret sava vadītāja tautību. Viņu neiecietība lielākoties ir vērsta pret čigāniem.

11. Vadītāja etniskā piederība ir gandrīz divreiz svarīgāka grupai, kurai etniskā piederība ir ļoti nozīmīga, nekā grupai, kurai etniskā piederība ir maznozīmīga.

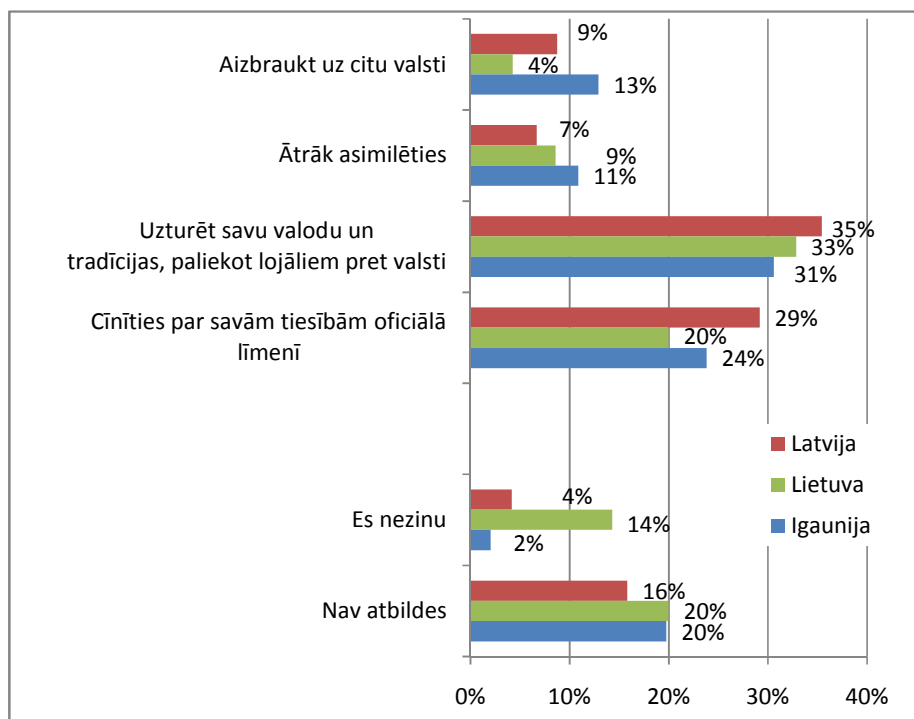
Arī te „līderos” ir čigāni.

5. Nacionālās minoritātes

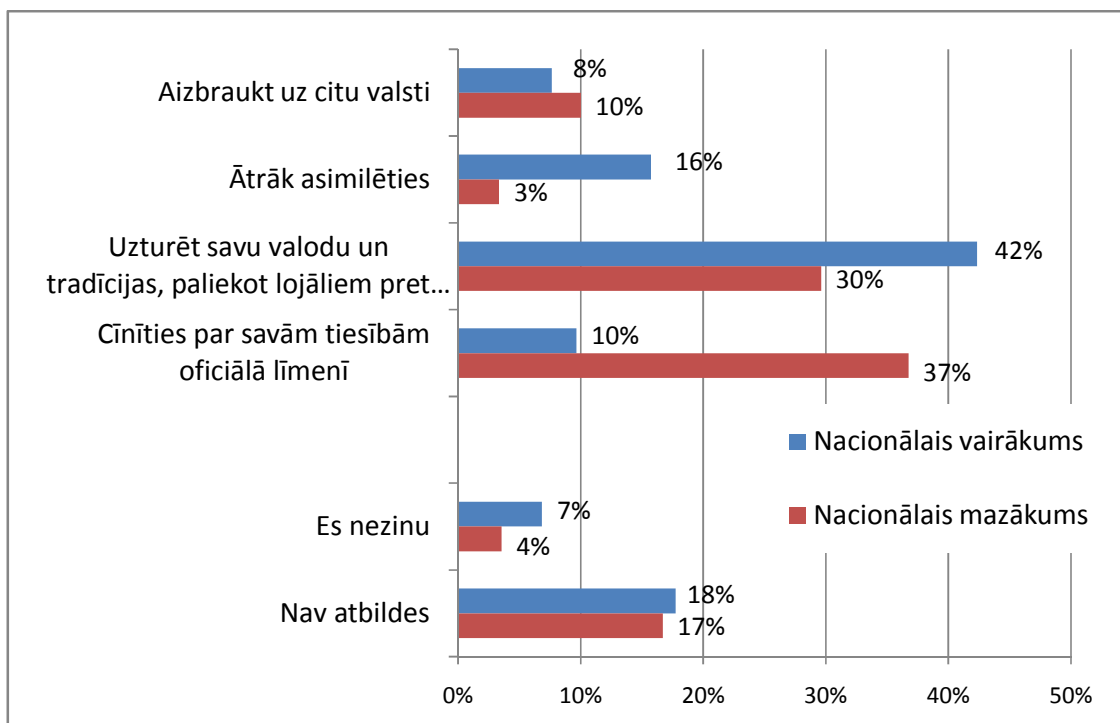
5.1. Minoritāšu perspektīvas

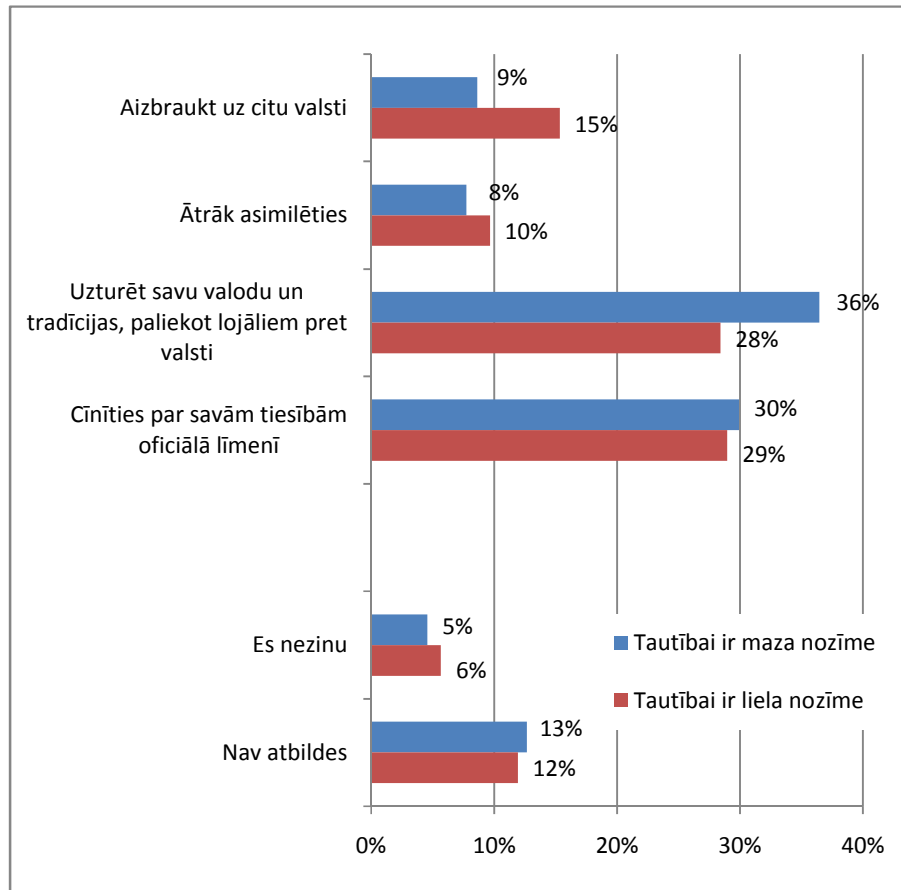
5.2. Minoritāšu perspektīvas Baltijas valstīs

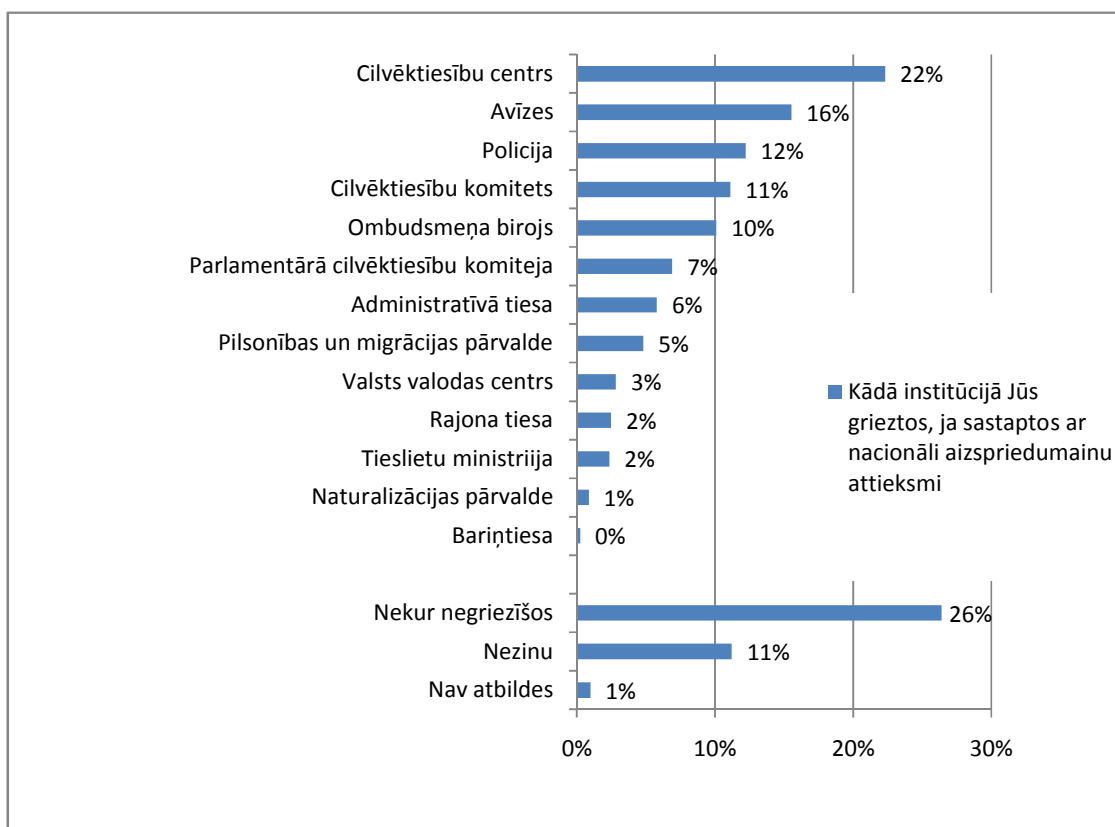
5.3. Minoritāšu perspektīvas no nacionālā vairākuma/mazākuma viedokļa

5.4. Minoritāšu perspektīvas grupai, kurai etniskā piederība ir ļoti nozīmīga, un grupai, kurai etniskā piederība ir maznozīmīga

5.5. Informētība par organizācijām, kas nodarbojas ar cilvēktiesību aizsardzību

5.6. Secinājumi

1. Tikai 9% respondentu uzskata, ka aizbraukt no valsts ir labākā izeja nacionālajām minoritātēm. Iespējams, šo faktu ietekmē tas, ka liels respondentu procents uzskata emigrāciju par draudiem valstij.

2. No citas puses, 28% respondentu uzskata, ka nacionālajām minoritātēm aktīvi jācīnās, lai izmainītu esošo valdības politiku attiecībā pret minoritātēm. Igauņi ir noskaņoti radikālāk, bet lietuvieši - neitrālāk.

3. Nacionālā vairākuma pārstāvji biežāk uzskata, ka asimilācija vai vienkārša tradīciju saglabāšana ir labākā stratēģija nacionālajām minoritātēm. Nacionālās minoritātes biežāk izvēlas aktīvu cīņu par savām tiesībām.

4. Grupa, kurai etniskā piederība ir maznozīmīga, biežāk uzskata, ka minoritātēm jāuztur sava valoda un tradīcijas, paliekot lojāliem pret valsti.

5. Grupa, kurai etniskā piederība ir ļoti nozīmīga, biežāk uzskata, ka minoritātēm ir labāk asimilēties vai aizbraukt.

6. Tas fakts, ka atbildē „cīnīties par savām tiesībām” praktiski nav atšķirības starp divām grupām, nozīmē, ka nacionālās minoritātes neuztver cīņu par savu valodu un tradīcijām kā būtisku problēmu.

7. Cilvēktiesību aizsardzības centrs, avīzes un policija ir visbiežāk nosauktas kā institūcijas, kurās jāgriežas diskriminācijas vai etniski aizspriedumainas attieksmes gadījumā. Tajā pašā laikā tikai 10% respondentu savā atbildē norādīja Tiesībsarga biroju.

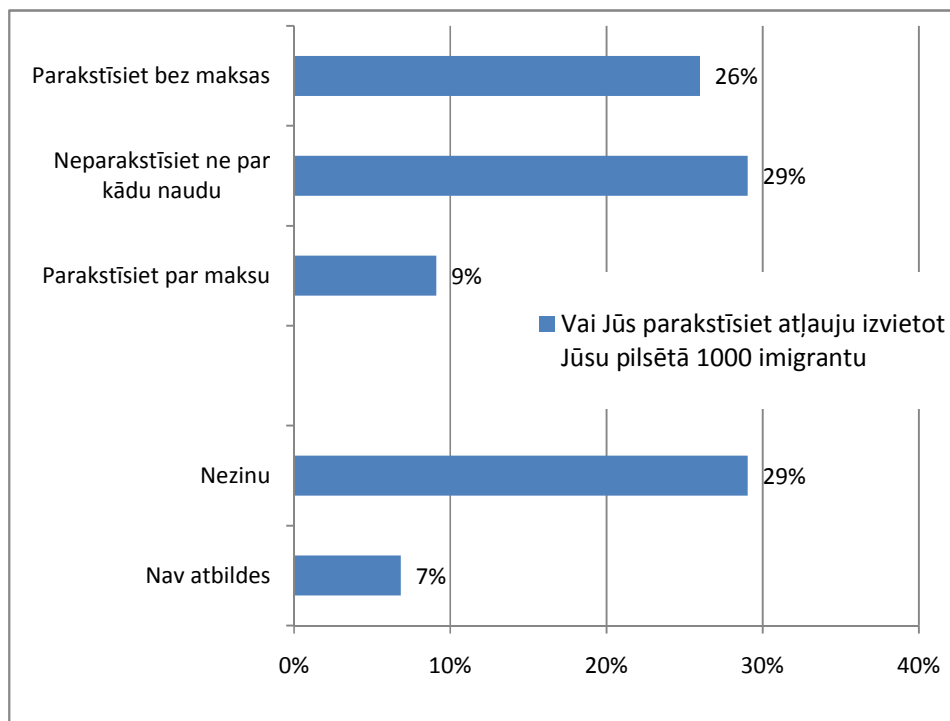
26% respondentu norādīja, ka vispār nekur negriezīsies (un šī ir visizplatītākā atbilde).

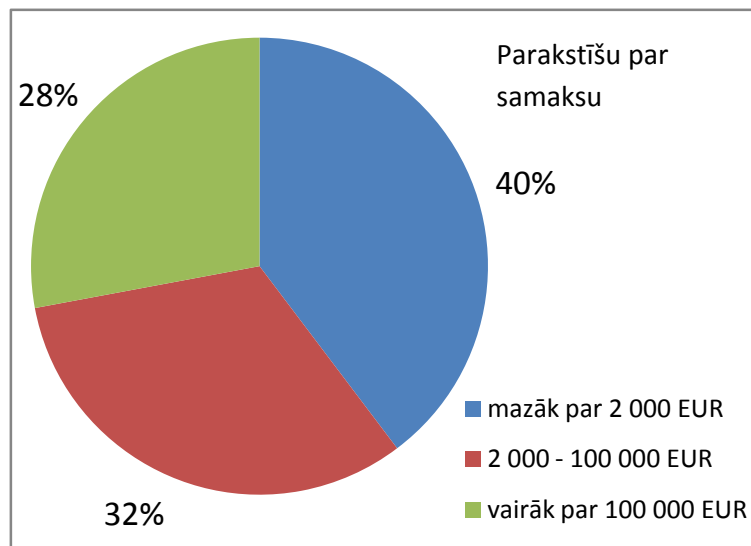
Dati rāda, ka daudziem respondentiem ir ļoti vājš priekšstats par nosaukto institūciju funkcijām un viņi nav informēti par savi tiesību aizsardzības procedūru diskriminācijas gadījumā.

6. Imigrācija

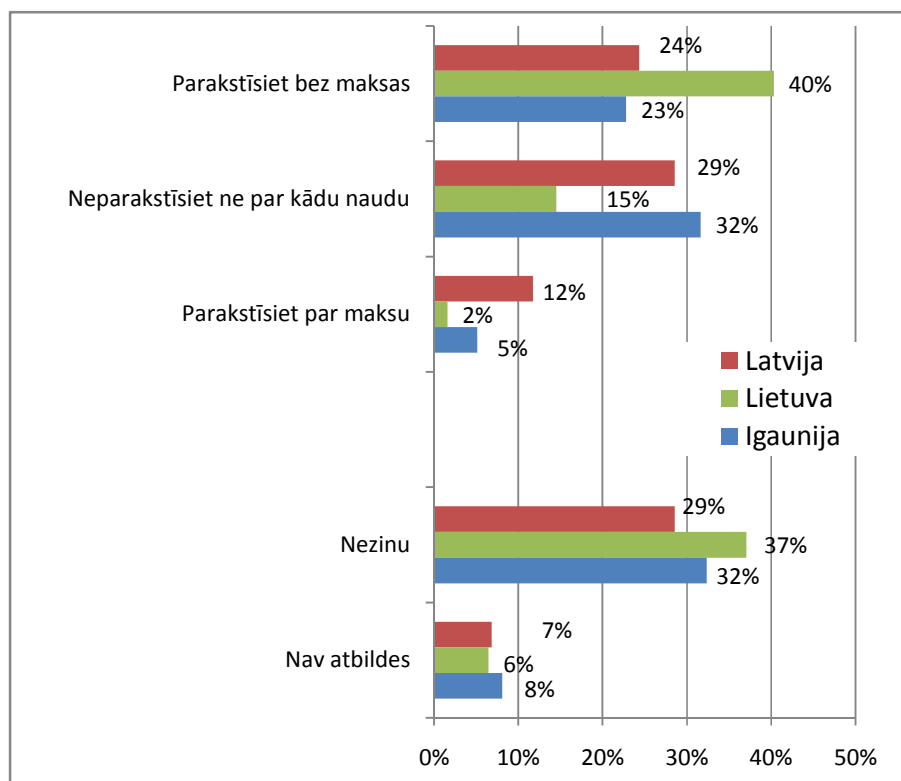
6.1. Attieksme pret imigrantiem

Respondentiem tika piedāvāts atbildēt uz jautājumu, kā viņi rīkotos, ja viņiem piedāvātu parakstīt atļauju izvietot viņu pilsētā 1000 imigrantu.

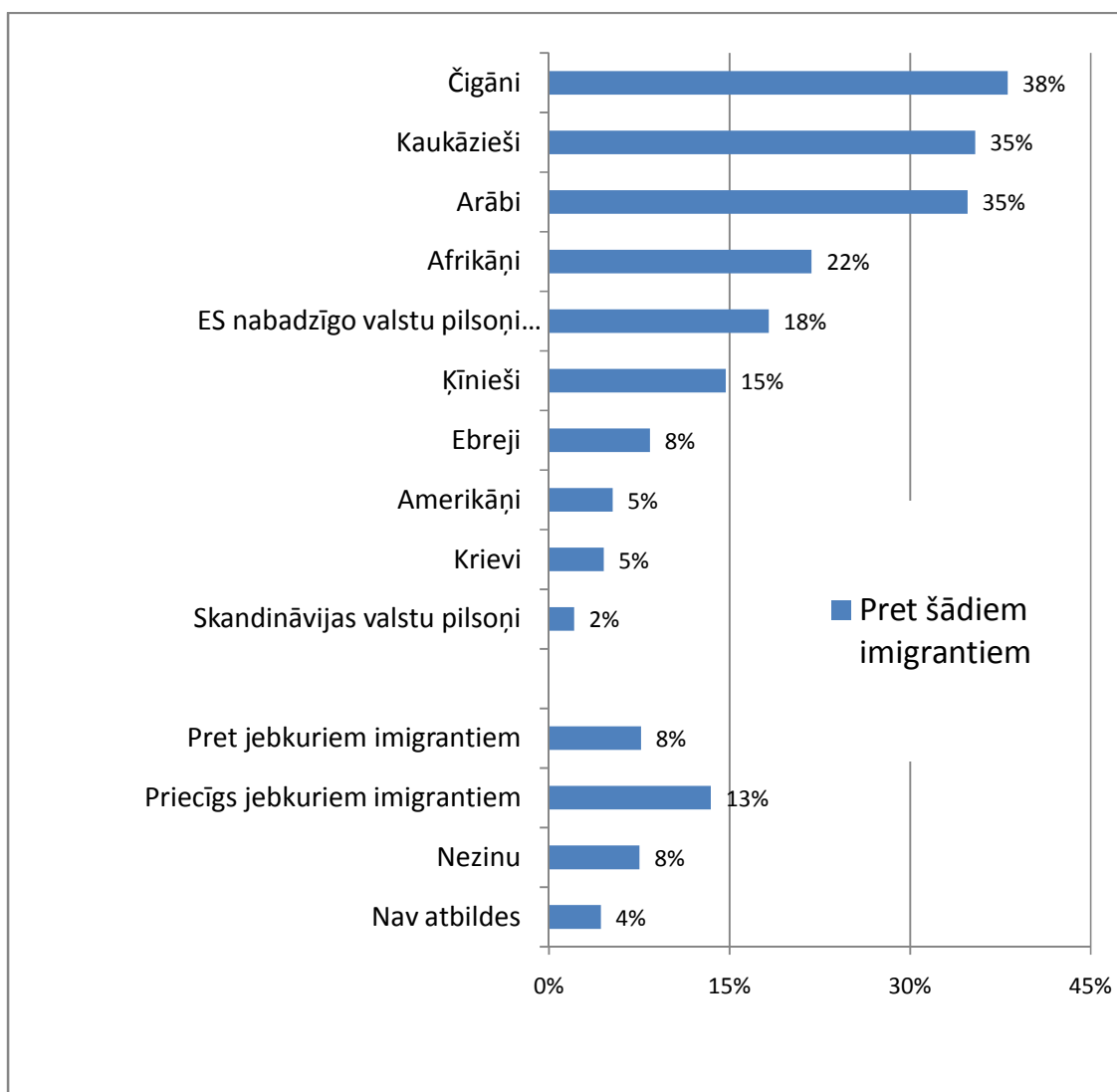

6.2. Attieksme pret imigrantiem Baltijas valstīs

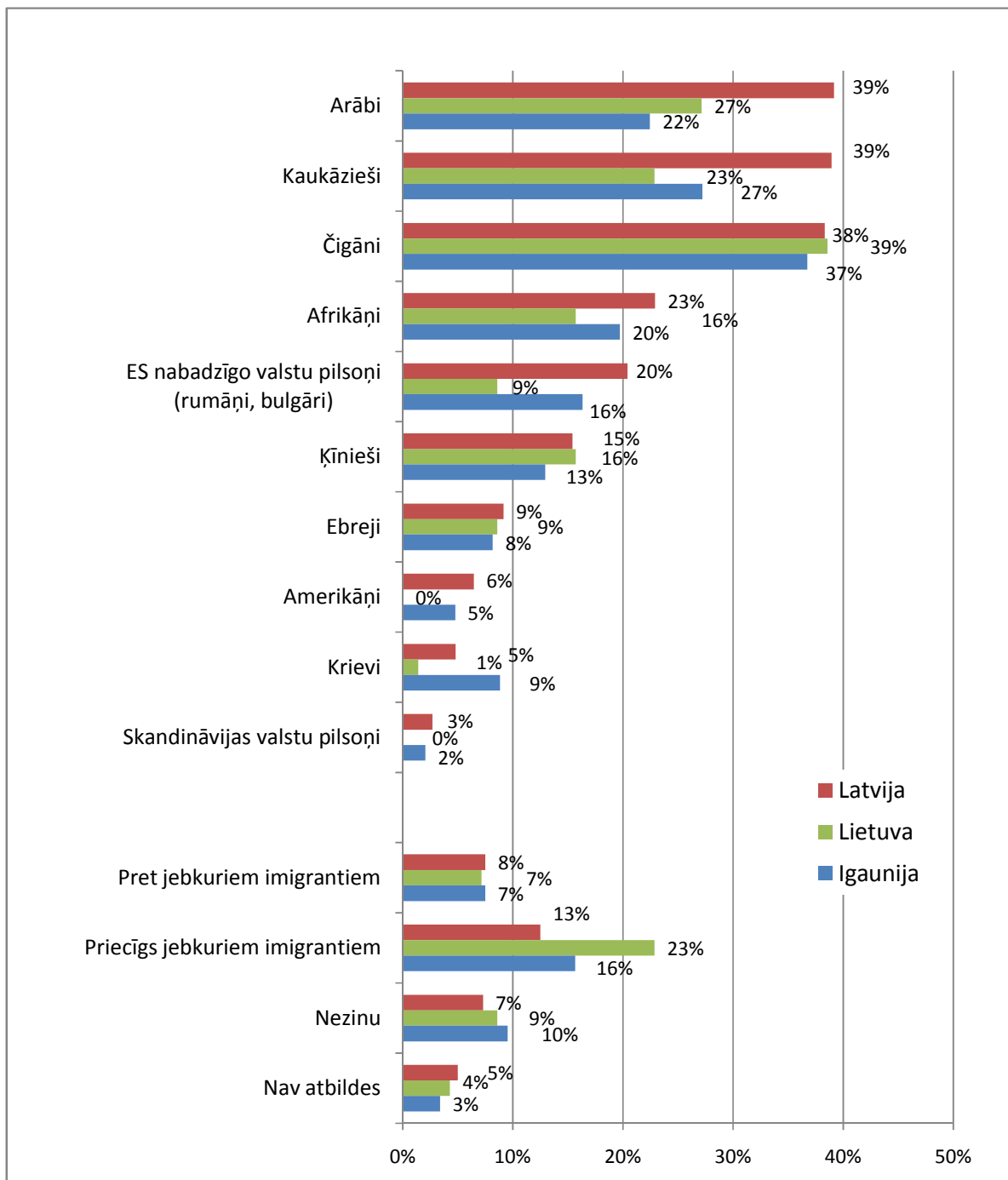

6.3. Visvairāk nevēlami imigranti

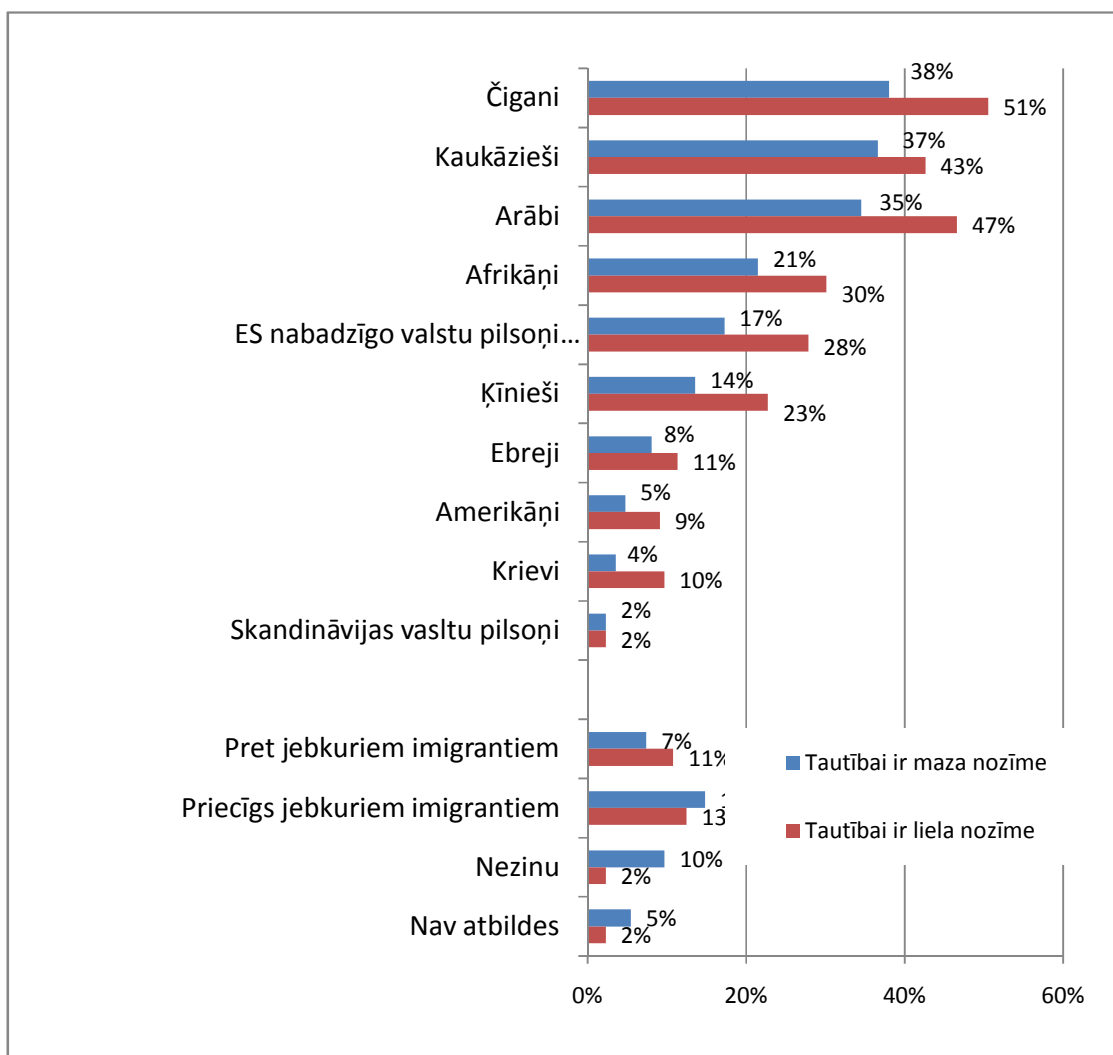
Respondentiem tika piedāvāts atbildēt uz jautājumu, kādas imigrantu kategorijas viņi nevēlētos laist savā valstī iekšā.

6.4. Visvairāk nevēlami imigranti Baltijas valstīs

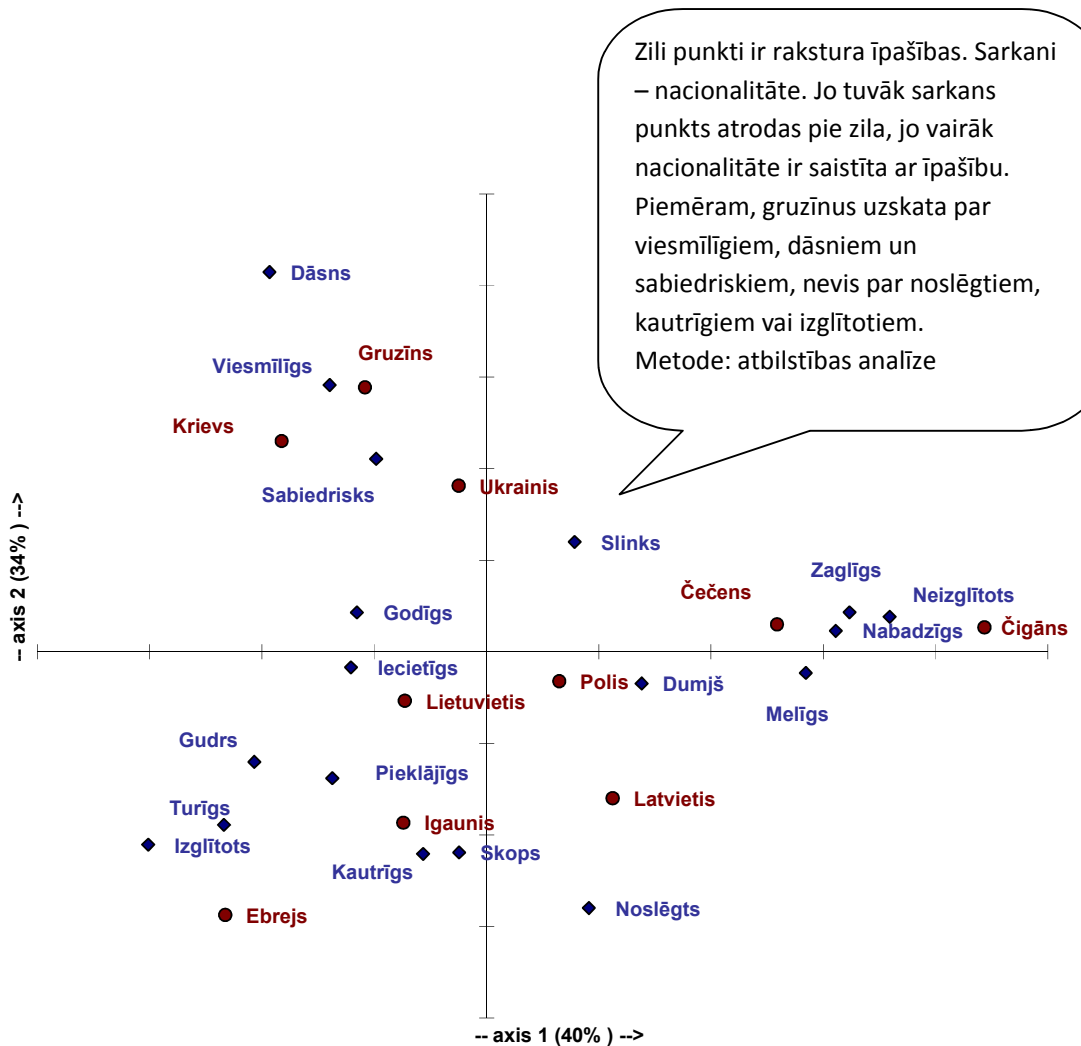
6.5. Visvairāk nevēlami imigranti grupai, kurai etniskā piederība ir ļoti nozīmīga, un grupai, kurai etniskā piederība ir maznozīmīga

6.6. Secinājumi

1. Atbilžu daudzums par labu imigrantiem, pret tiem un atbilžu „nezinu” daudzums ir praktiski vienāds.
2. Lietuvieši ir vairāk atvērti imigrantiem, igauņi ir vismazāk atvērti. Latvijas iedzīvotāji biežāk ir gatavi pieņemt imigrantus par naudu.
3. Čigāni, kaukāzieši un arābi ir vismazāk vēlamas imigrantu kategorijas Baltijas valstīs.
4. Latvijas iedzīvotāji lielākā mērā, nekā lietuvieši un igauņi, nepieņem gandrīz visu tautību imigrantus, izņemot krievus, kurus igauņi visvairāk nevēlas redzēt pie sevis.

7. Stereotipi attiecība uz dažādām nacionalitātēm

X asī ir atainotas „labas” un „sliktas” īpašības, bet Y ass parāda „sociālas” un „personālas” īpašības.

7.1. Etniskie stereotipi Baltijas valstīs – pilna aina

Respondentu procents, kas uzskata, ka viena vai cita īpašība atbilst vienai vai citai tautībai.

	Krievs	Latvietis	Lietuvietis	Igaunis	Ebrejs	Ukrainis	Polis	Gruzīns	Čečens	Čigāns
Gudrs	41%	14%	21%	19%	58%	11%	13%	11%	6%	9%
Dumjš	9%	25%	8%	18%	2%	11%	11%	8%	11%	12%
Skops	6%	31%	14%	13%	45%	22%	18%	4%	6%	15%
Dāsns	51%	5%	8%	5%	3%	19%	7%	32%	6%	3%
Godīgs	21%	12%	9%	17%	6%	8%	6%	9%	6%	1%
Zaļģis	21%	19%	11%	7%	19%	19%	18%	12%	18%	72%
Slinks	40%	25%	9%	12%	4%	16%	11%	8%	9%	23%
Melģis	9%	22%	9%	8%	18%	13%	15%	11%	17%	46%
Kautrģis	7%	22%	10%	20%	7%	4%	6%	2%	2%	1%
Pieklājģis	14%	21%	15%	22%	24%	8%	12%	13%	5%	1%
Iecietģis	25%	18%	13%	13%	15%	10%	9%	7%	3%	4%
Izglģitots	32%	12%	10%	18%	52%	6%	7%	4%	2%	1%
Viesmģlģis	69%	14%	17%	12%	11%	37%	13%	38%	13%	7%
Turģis	20%	6%	8%	9%	51%	5%	6%	10%	6%	7%
Nabadzģis	12%	26%	9%	7%	3%	10%	10%	7%	20%	31%
Neizglģitots	11%	18%	6%	8%	3%	7%	10%	8%	19%	36%
Sabiedrģisks	60%	10%	20%	11%	20%	30%	15%	32%	10%	19%
Noslģgts	3%	47%	16%	32%	25%	3%	12%	5%	15%	16%

7.2. Pieci visvairāk izplatīti stereotipi Baltijas valstīs

		Kopā	Latvija	Lietuva	Igaunija
Čigāns	Zaglīgs	72%	75%	71%	62%
Krievs	Viesmīlīgs	69%	68%	63%	68%
Krievs	Sabiedrīks	60%	64%		57%
Ebrejs	Gudrs	58%	59%	51%	
Ebrejs	Izglītots	52%		49%	
Igaunis	Noslēgts				65%
Krievs	Dāsns				53%
Čigāns	Melīgs			55%	
Latvietis	Noslēgts		55%		

7.3. Pieci visvairāk izplatīti stereotipi grupai, kurai etniskā piederība ir ļoti nozīmīga, un grupai, kurai etniskā piederība ir maznozīmīga

		Kopā	Nacionalitātei ir liela nozīme	Nacionalitātei ir maza nozīme
Čigāns	Zaglīgs	72%	77%	71%
Krievs	Viesmīlīgs	69%	63%	71%
Krievs	Sabiedrīks	60%		63%
Ebrejs	Gudrs	58%	59%	58%
Ebrejs	Izglītots	52%	56%	
Čigāns	Melīgs		57%	
Krievs	Dāsns			52%

7.4. Pieci visvairāk izplatīti stereotipi nacionālajam vairākumam/mazākumam

		Kopā	Nacionālais vairākums	Nacionālais mazākums
Čigāns	Zaglīgs	72%	68%	74%
Krievs	Viesmīlīgs	69%	58%	73%
Krievs	Sabiedrīks	60%	54%	63%
Ebrejs	Gudrs	58%	51%	59%
Ebrejs	Izglītots	52%		
Čigāns	Melīgs		46%	
Krievs	Dāsns			56%

7.5. Pieci visvairāk izplatīti stereotipi respondentiem, kas izjuta aizspriedumainu attieksmi, kas sakņojas nacionālos jautājumos

		Kopā	Saskārās ar aizspriedumainu attieksmi, kas sakņojas nacionālos jautājumos	Nesaskārās ar aizspriedumainu attieksmi, kas sakņojas nacionālos jautājumos
Čigāns	Zaglīgs	72%	73%	72%
Krievs	Viesmīlīgs	69%	75%	64%
Krievs	Sabiedrīks	60%	62%	60%
Ebrejs	Gudrs	58%	59%	56%
Ebrejs	Izglītots	52%		53%
Krievs	Dāsns		58%	

7.6. Pieci visvairāk izplatīti stereotipi sadalījumā pa vecuma grupām

		Kopā	Līdz 18	18-20	21-24	25-29	30-39	Pēc 40
Čigāns	Zaglīgs	72%	68%	77%	70%	65%	82%	80%
Krievs	Viesmīlīgs	69%	60%	67%	72%	66%	73%	80%
Krievs	Sabiedrīks	60%	58%	60%	58%	63%	63%	76%
Ebrejs	Gudrs	58%	52%		60%	63%	69%	76%
Ebrejs	Izglītots	52%					68%	72%
Ebrejs	Turīgs		42%		55%			
Ebrejs	Skops			51%				
Čigāns	Melīgs			51%				
Krievs	Dāsns					59%		

7.7. Pieci visvairāk izplatīti stereotipi atkarībā no izglītības līmeņa

		Kopā	Pamata (9 kl.)	Vidējā (12 kl.)	Profesionālā	Nepabeigta augtākā	Augstākā
Čigāns	Zaglīgs	72%	66%	73%	84%	73%	72%
Krievs	Viesmīlīgs	69%	59%	64%	70%	75%	72%
Krievs	Sabiedrīks	60%	51%	59%	66%	61%	66%
Ebrejs	Gudrs	58%	51%	50%	56%	60%	66%
Ebrejs	Izglītots	52%				60%	60%
Krievs	Dāsns		45%		52%		
Čigāns	Melīgs			49%			

7.8. Pieci visvairāk izplatīti stereotipi respondentiem, kuriem ir vienas vai dažādu nacionalitāšu vecāki

		Kopā	Vienas nacionalitātes vecāki	Dažādu nacionalitāšu vecāki
Čigāns	Zaglīgs	72%	72%	75%
Krievs	Viesmīlīgs	69%	66%	76%
Krievs	Sabiedrīks	60%	60%	64%
Ebrejs	Gudrs	58%	54%	64%
Ebrejs	Izglītots	52%	49%	
Ebrejs	Turīgs			60%

7.9. Pieci visvairāk izplatīti stereotipi atkarībā no ģimenes sociālā stāvokļa

		Kopā	Trūcīga	Vidējā klase	Augstāk par vidējo klasi	Turīga
Čigāns	Zaglīgs	72%	70%	75%	67%	
Krievs	Viesmīlīgs	69%	72%	71%	72%	
Krievs	Sabiedrīks	60%	63%	62%	56%	50%
Ebrejs	Gudrs	58%	67%	57%	56%	63%
Ebrejs	Izglītots	52%	63%		53%	
Krievs	Dāsns			53%		
Gruzīns	Dāsns					63%
Krievs	Zaglīgs					50%
Gruzīns	Sabiedrīks					50%

7.10. Pieci visvairāk izplatīti stereotipi dzimuma grupām

		Kopā	Sievietes	Vīrieši
Čigāns	Zaglīgs	72%	73%	72%
Krievs	Viesmīlīgs	69%	69%	70%
Krievs	Sabiedrīks	60%	60%	63%
Ebrejs	Gudrs	58%	56%	61%
Ebrejs	Izglītots	52%		
Ebrejs	Turīgs		53%	
Krievs	Dāsns			57%

7.11. Secinājumi

1. Visizplatītākais stereotips ir ka čigāni ir zagļīgi (72%). Šis stereotips ir izplatīts visplašāk starp visām grupām.

Izņēmums ir tās grupas pārstāvji, kas apvieno augstākās par vidējo klasi cilvēkus. Tas pārsteidz, ņemot vērā, ka šai grupai kopumā ir vairāk aizspriedumains viedoklis un tai ir nozīmīgāka nacionalitāte.

2. Cits populārs stereotips ir krievu viesmīlība un sabiedriskums un ebreju gudrība un izglītība.

3. Dažādas grupas (pēc vecuma, dzimuma, nacionālā vairākuma/mazākuma utt.) parādīja aptuveni vienādus stereotipus attiecībā uz vienām un tām pašām tautībām, kas liecina par tradicionālu stereotipu spēcīgumu un noturīgumu sabiedrībā.

8. Nobeigums

8.1. Etniskās piederības nozīme: iemesli

Etniskā piederība ir nozīmīgāka respondentiem no turīgākām ģimenēm, no ģimenēm, kur abi vecāki ir vienas nacionalitātes, un nacionālā vairākuma pārstāvjiem.

Tādējādi, etniskās piederības nozīmība ir viens no veidiem, kā pasvītrot „starta pārākumu” dzīvē.

Šis pieņēmums tiek apstiprināts ar to, ka nacionālo minoritāšu cīņa par savām tiesībām nav saistīta ar nacionalitātes nozīmības jautājumu (respondentu daļa, kas uzskata, ka nacionālajām minoritātēm aktīvi jācīnās par savām tiesībām, ir vienāda gan grupā, kurai nacionalitāte ir ļoti nozīmīga, gan grupā, kurai nacionalitāte ir maznozīmīga). Tādējādi, līdz ar to, ka piederība nacionālajām minoritātēm nav priekšrocība, cīņa par minoritāšu tiesībām nav pārliecību izpausme par to, cik nozīmīga ir etniskā piederība.

No citas puses, aizspriedumainas attieksmes pieredze, kas sakņojas etniskos jautājumos, nekādi neietekmē pārliecību par etniskās piederības nozīmību.

Pārliecība par etniskās piederības nozīmību visdrīzāk tiek veidota ģimenes un mediju iespaidā ilgi pirms tam, kad cilvēks var saskarties ar aizspriedumainas attieksmes pieredzi.

8.2. Etniskās piederības nozīmība: sekas

Līdz ar to, ka etniskās piederības nozīmība tiek uztverta kā tāda paša veida faktors kā ģimenes labklājība, tad pārliecība par etniskās piederības nozīmību parasti iet kopā ar citu „starta” faktoru nozīmības pasvītrotāšanu, tādu, kā veselība, tēvija un skaistums.

Grupa, kurai etniskā piederība ir ļoti svarīga, biežāk uztver demogrāfiskus faktoros kā draudus valstij, bet grupa, kurai etniskā piederība ir maznozīmīga, biežāk kā draudus uztver vadības problēmas.

No visām tautībām čigāniem ir visnegatīvākais imidžs un viņi visbiežāk tiek noraidīti gan darba devēja, gan imigranta lomā.